

Salems
kommun

Nämndvis redovisning

Bilaga till årsredovisning 2018

Innehållsförteckning

Sid

Nämndvis redovisning:

Kommunstyrelsen	1
Miljö- och Samhällsbyggnadsförvaltning	11
VA-verket	20
Mark inköp och försäljning	22
Bygg- och Miljönämnd	23
Kultur- och Fritidsnämnd	32
Barn- och Utbildning	42
Socialnämnd	57
Överförmyndarmämnd	70
Revisorer	73

Kommunstyrelsen

Nämndens ordförande: Lennart Kalderén (M)

Årsbokslut 2018

Vision

Salem är den nära kommunen. Här är det bra att växa upp och bo under hela livet. Det är nära till naturen, nära till goda kommunikationer, nära dialog mellan boende och alla som arbetar för dem. Vi tar tillvara den lilla kommunens fördelar, skapar god miljö och trygghet med kvalitet och stabil ekonomi.

Våra främsta kännetecken är skolor med bra resultat och trivsel, aktiva småföretag, ett berikande föreningsliv och en välfärd där ingen lämnas utanför. Samarbete, tillgänglighet, engagemang och nytänkande är värdeord för kommunens arbete.

Medborgare - Perspektiv

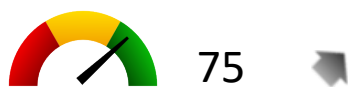
1. Kommunens övergripande mål - Tillgänglighet

Salems kommun ska tillvarata den lilla kommunens fördelar för att med närhet, tillgänglighet och effektivitet skapa förtroende.

1a. Nämndmål kommunstyrelsen - Tillgänglighet

Målbeskrivning

Kommunstyrelsen ska samordna och stödja hela kommunförvaltningen för att medborgarna och de lokala företagen ska uppleva bästa möjliga tillgänglighet.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Tillgänglighet/kommunikation - E-post	90 %	97.6 %	50%	●
Tillgänglighet/kommunikation - Telefon	90 %	85.5 %	50%	●

Måluppföljning

Målet är till stor del uppfyllt. Det har skett en ökning på både svar på e-post och besvarade samtal från föregående år. Svar på e-post har ökat från 87,5 % till 97,6 % och andel besvarade telefonsamtal har ökat från 83 % till 85,5 %. Trots ökningen på besvarade telefonsamtal har resultatet på förvaltningen inte helt nått upp till det uppsatta målet på 90 %.

Salems kommun har ett betydligt högre resultat i andelen besvarade samtal jämfört med andra kommuner. En framgångsfaktor som lett till det ökade resultatet i andel besvarade telefonsamtal, är att receptionen besvarar många grundläggande frågor som inkommer till kommunen.

1b. Nämndmål kommunstyrelsen - Information och dialog

Målbekrivning

Kommunstyrelsen ska samordna och stödja hela kommunförvaltningen för att medborgarna och de lokala företagen ska uppleva bästa möjliga information och dialog.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Tillgänglighet/kommunikation - "Salems kommun informerar"	85 %	88 %	50%	●
Tillgänglighet/kommunikation - Webbplats	59 %	71 %	50%	●

Måluppföljning

Mätningen gjordes i medborgarundersökningen 2017.

Det föreligger en svag ökning av andelen som läser "Salems Kommun Informerar" (SKI) vilket främst beror på att andelen yngre som läser SKI har ökat markant samt att en, av två, lokaltidningar inte längre riktar sig mot Salem, och att behovet av skriftlig information förmodligen ökat bland invånarna. Dock läser fortfarande inte de yngre åldersgrupperna SKI i samma utsträckning som de äldre medborgarna.

Andelen som använder kommunens hemsida har minskat svagt. Minskningen har främst skett inom gruppen 55-74 år. Samtidigt har det skett en stor ökning av andelen mellan 18-24 år som använder kommunens hemsida.

Hemsidan och Salems Kommun Informerar kompletterar varandra relativt väl, då SKI når de äldre och hemsidan når de mellan 25-64 år. För att nå den yngsta gruppen vuxna samt ungdomar har kommunens kommunikationschef under 2018 startat upp en kommunal Facebooksida, där ca 600 personer följer kommunen.

Nästa mätning i medborgarundersökningen 2019.

1c. Nämndmål kommunstyrelsen - Effektivitet

Målbekrivning

Kommunstyrelsen ska samordna och stödja hela kommunförvaltningen för att medborgare och lokala företag ska uppleva bästa möjliga effektivitet.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Företag - Lokalt företagsklimat	70	69	50%	●
Företag - Service till företag	3.3	3.4	50%	●

Måluppföljning

Målet är uppnått. Målet mäts via Svenskt Näringslivs årliga företagsundersökning gällande "Lokalt företagsklimat" där följande fråga ställs: Hur upplever du kommunens service till ditt företag? En liten ökning har skett på resultatet på företagarnas åsikt om den service som erbjuds dem. Det lokala företagsklimatet mäts via en årlig nöjd-kund-index-undersökning och där visas en svag minskning av resultatet för 2018.

1d. Nämndmål kommunstyrelsen - IT-system

Målbekrivning

Kommunstyrelsen ska samordna och stödja hela kommunförvaltningen för att kommunens medborgare och medarbetare ska ha mycket god tillgänglighet av kommunens administrativa it-system.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
IT - Attacker	4	0	33%	●
IT - Internet	98 %	98 %	33%	●
IT - Support	90 %	85 %	33%	●

Måluppföljning

Antalet uppdrag har under 2018 ökat och uppdragsarten har blivit mer komplicerad. Antalet datorer har 2018 ökat avsevärt bl.a. i och med ytterligare 1000 elevdatorer och 500 st läsplattor på förskolan. Det stora antalet datorer som nu används i verksamheterna ställer krav på ökad support och ger dessutom mer belastning på nätet vilket kräver ökade underhållsinsatser. De insatser som har gjorts för att minimera it-attacker har gett effekt och det har under 2018 inte varit någon händelse.

2. Kommunens övergripande mål - Trygghet

Salem ska vara en av Sveriges tryggaste kommuner med en välfärdsservice över genomsnittet i Stockholms län.

2. Nämndmål kommunstyrelsen - Trygghet och säkerhet

Målbeskrivning

Kommunstyrelsen ska genom att leda och samordna kommunens arbete med trygghet och säkerhet verka för att Salems kommun ska vara en av Sveriges tryggaste kommuner.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Trygghet - Kontaktpolis i skolan	100 %	100 %	20%	●
Trygghet - Medborgarnas upplevda trygghet	50	48	20%	●
Trygghet - Skadegörelse av kommunal egendom	1000000	391500	20%	●
Trygghet - Stöld- och tillgreppsbrott	10	7	20%	●
Trygghet - Systematiskt brandskyddsarbete (2016-)	71	54	20%	●

Måluppföljning

Målet är uppfyllt och det har skett en ökning på flera trygghetsfaktorer.

Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott per 1000 invånare är 34,1 vilket är en förbättring från 2017 då resultatet låg på 38,9 och vi har klättrat från en 11:e placering till en sjunde plats i Stockholms län.

Samtliga kommunens skolor samt Söderby friskola har upparbetat kontakt med polisen liksom tidigare år och har en utsedd kontaktpolis på varje skola.

Kostnaden för skadegörelse har i princip halverats och det är främst övrig skadegörelse som har minskat, men vi ser även en minskning av glasskross under året. Detta kan eventuellt bero på den ökade väktarbevakningen i kommunen vid utsatta områden.

Det är ca 81 % av alla enheter som rapporterat in det systematiska brandskyddsarbetet (54 av 67 enheter) under året. En förklaring till att inrapportering saknas på vissa enheter är att ny kontaktperson

inte rapporterats in, när någon personal har avslutat sin anställning, som tidigare haft uppdraget.

Miljö - Perspektiv

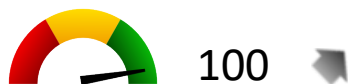
4. Kommunens övergripande mål - Boendemiljö

Salems kommun ska erbjuda en av Stockholms läns bästa boendemiljöer

4a. Nämndmål kommunstyrelsen - Bra boende

Målbeskrivning

Kommunstyrelsen ska verka för att skapa goda möjligheter att hitta bra boende.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Boende - Bostäder (2018-)	5.4	5.6	100%	●

Måluppföljning

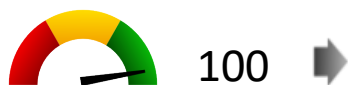
Målet är uppnått. Salem har en svag minskning från föregående år från 5,7 till 5,6 men däremot har övriga kommuner minskat mer. Det är ingen skillnad i män och kvinnors åsikter om att hitta boende. Mest nöjd med att hitta boende är invånare i åldern 50 år och äldre, medan de minst nöjda är personer i åldern 18-29 år och näst minst nöjda är personer i åldern 30-49 år. Att yngre personer är mindre nöjda med att hitta bostäder kan bero på att det finns få hyresrätter, vilket gör att det kan vara svårt att hitta bostäder. Att personer över 50 år är mer nöjda kan bero på att de är en resursstarkare grupp och därmed har större möjlighet att köpa sitt boende.

En ny översiktsplan har arbetats fram och antagits under 2018, där kan man se att möjligheten till en större bredd av olika boendeanternativ kan erbjudas, bland annat i form av fler alternativ för mindre hushåll.

4b. Nämndmål kommunstyrelsen - Varierande boendeformer

Målbeskrivning

Kommunstyrelsen ska verka för att kommunen ska möjliggöra ett varierat utbud av olika typer av boendeformer (hyres, bostadsrätt- och småhus).

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Boende - Boendeformer (2018-)	5.1	5.3	100%	●

Måluppföljning

Måluppföljning: Målet är uppfyllt då Salem visar ett värde som når över den lägsta kommunen i Stockholms län. Det är en svag förbättring mot föregående år. Kvinnor och män är lika nöjda med variationen av boendeformer i kommunen och det är de äldre personerna som svarat som är de som är mest nöjda med utbudet på bostäder.

I den under året antagna översiktsplanen syns en tydligare bredd av utbudet av boendeanternativ och detta kan framförallt ge fler alternativ för mindre hushåll, både till yngre och äldre personer.

4c. Nämndmål kommunstyrelsen - Trivsam bebyggelse

Målbeskrivning

Kommunstyrelsen ska verka för att kommunen ska skapa goda förutsättningar för en trivsam bebyggelse.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Boende - Trivsam bebyggelse (2018-)	6.7	7.1	100%	●

Målluppföljning

Målet är uppnått med ett oförändrat resultat från föregående år. Salems kommun ligger över genomsnittet för övriga deltagande kommuner i undersökningen och här visas att kvinnor och män är lika nöjda med bebyggelsen i kommunen.

Salems kommun har under en period av ny- och ombyggnationer ändå fått goda resultat på medborgarnas nöjdhet om en trivsam bebyggelse.

5. Kommunens övergripande mål - Hållbar miljö

Salems kommun ska ta sitt ansvar för utvecklingen mot en allt mer hållbar miljö.

5. Nämndmål kommunstyrelsen - Olika färdmedel

Målbeskrivning

Kommunstyrelsen ska verka för att Salems kommun ska öka andelen resor med kollektivtrafik, gång och cykel.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Miljö - Öka andelen resor med kollektivtrafik	50 %	50 %	100%	●

Målluppföljning

Mätningen gjordes i medborgarundersökningen 2017.

Andelen personer som tar sig till jobbet/skolan med kollektivtrafik samt cykel/gång visar på en ökning till 2017. Det är främst andelen åkande med pendeltåg som ökat, men även en svag ökning åkande med buss. Ökningen har skett inom samtliga berörda åldersgrupper, 18-74 år.

Situationen för biltrafiken blir allt svårare i Stockholms län, med ökade restider, vilket medför att kollektivtrafiken blir ett alternativ för fler personer.

Medarbetare - Perspektiv

7. Kommunens övergripande mål - Attraktiv arbetsgivare

Salems kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.

7. Nämndmål kommunstyrelsen - Attraktiv arbetsplats

Målbeskrivning

Kommunstyrelseförvaltningen ska vara en attraktiv arbetsplats.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Personal - Hållbart-Medarbetar-Engagemang (HME)	75	80	100%	●

Målluppföljning

Målet är uppfyllt. Dock visas en minskning mot föregående år då utfallet var 82 och 2018 visar resultatet på 80. Varje enhet har haft arbetsplatsmöten, medarbetarsamtal och planeringsdagar och stämningen och trivseln upplevs som god. Personalomsättningen har varit lägre under 2018 än 2017 på förvaltningen.

Ekonomi - Perspektiv

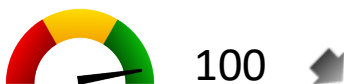
9. Kommunens övergripande mål - Stabil ekonomi

Salems kommun ska ha en stabil ekonomi.

9a. Nämndmål kommunstyrelsen - Ekonomi i balans

Målbekrivning

Kommunstyrelsen ska uppvisa en ekonomi i balans.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Ekonomi - Följer budget	100 %	101.11 %	100%	●

Målluppföljning

Målet är uppnått. Årets ekonomiska utfall för kommunstyrelsen är 1,1 procent lägre än budget, vilket motsvarar ca 0,6 miljoner kronor. Kommunstyrelsen visar god följsamhet till budget och en ekonomi i balans.

9b. Nämndmål kommunstyrelsen - Hög prognossäkerhet

Målbekrivning

Kommunstyrelsen ska uppvisa en hög prognossäkerhet gällande årets resultat.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Ekonomi - Prognossäkerhet	100 %	105.39 %	100%	●

Målluppföljning

Målet är uppnått. Årets ekonomiska utfall för kommunstyrelsen är 5,39 procent lägre än prognos, vilket motsvarar cirka tre miljoner kronor. Kommunstyrelsen visar god följsamhet till prognos och en ekonomi i balans.

9c. Nämndmål kommunstyrelsen - Ekonomisk samordning

Målbeskrivning

Kommunstyrelsen ska leda och samordna kommunens totala ekonomi för en ekonomi i balans i hela kommunen.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Ekonomi - Följer budget kommunövergripande	100 %	160 %	25%	●
Ekonomi - Prognossäkerhet kommunövergripande	100 %	181 %	25%	●
Ekonomi - Skattefinansieringsgrad	100 %	77.16 %	25%	●
Ekonomi - Soliditet inkl pensionsåtagande	26.3 %	31.08 %	25%	●

Måluppföljning

Tre av fyra indikatorer är uppfyllda.

Indikatorn som ej uppfyllts beror på att Kommunen uppvisar en allt högre investeringstakt och för år 2018 har inte kommunen kunnat klara 100% självfinansieringsgrad trots ett gott resultat. Soliditeten är fortsatt stark och kommunen ligger över länsnittet.

Markförsäljning ingår inte i bedömningen (markförsäljning räknas som jämförelsestörande post), inkl markförsäljning skulle budgetföljsamhet och prognossäkerhet vara 55,33% och 81,86% respektive.

Markförsäljning var planerat att ske under 2018, men detta har förskjutits på grund av försenade byggstarter.

Ekonomisk översikt

Resultaträkning, drift, konto, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
3 - Intäkter	1 376	1 830	1 876	46	500
9 - Interna intäkter	2 030	3 869	5 720	1 851	3 690
INTÄKTER	3 406	5 698	7 596	1 897	4 190
4 - Kostnader/Utgifter	-8 695	-8 880	-6 345	2 535	2 350
5 - Kostnader för arbetskraft	-26 570	-29 324	-28 493	831	-1 923
6 - Övr verksamhetskostnader	-7 437	-10 456	-9 048	1 408	-1 611
7 - Övr verksamhetskostnader	-10 698	-12 145	-16 418	-4 273	-5 720
8 - Finansiella intäkter och kostnader	-35	-35	-39	-4	-4
9 - Interna kostnader	-2 485	-3 199	-4 946	-1 747	-2 461
KOSTNADER	-55 920	-64 039	-65 290	-1 251	-9 370
Totalt	-52 514	-58 341	-57 695	646	-5 180

Resultaträkning, drift, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
100 - KF-/KS Politik	-5 031	-5 557	-5 653	-95	-621
111 - KD Stab	-5 781	-6 290	-6 173	117	-392
112 - Kommunikation	-1 637	-1 691	-1 454	236	183
113 - Kansliet	-5 770	-3 701	-3 177	524	2 593
1141 - Ekonomienheten	-6 735	-7 106	-7 205	-99	-469
1148 - Avgift SBFF	-7 051	-7 203	-7 191	12	-141
115 - HR-enheten	-7 960	-10 615	-10 465	150	-2 505
116 - IT-enheten	-11 028	-12 553	-11 305	1 248	-277
Medel till förfogande	-1 520	-3 625	-5 071	-1 446	-3 551
Kommunstyrelsen	-52 514	-58 341	-57 695	646	-5 180

Resultaträkning, investeringar, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
111 - KD Stab	0	-875	-0	875	-0
112 - Kommunikation		-1 000		1 000	
113 - Kansliet	-5	-1 001	-106	895	-101
1141 - Ekonomienheten	-140	-903	0	903	140
115 - HR-enheten		-39		39	
116 - IT-enheten	-1 825	-4 959	-3 528	1 431	-1 704
Medel till förfogande	-900	-1 000	-200	800	700
Kommunstyrelsen	-2 869	-9 777	-3 834	5 943	-965

Ekonomisk redogörelse

Årsredovisning 2018

Kommunstyrelsen har ett positivt resultat med 646 tkr. De huvudsakliga avvikelserna består av lägre kostnader för IT med anledning av en fördelaktig upphandling av elevdatorer i kommunen, vakanser samt lägre kostnader för externa chefsutvecklingsinsatser.

Kommunstyrelsen begär överföring av medel för investeringar om 5 079 tkr.

Drift

Flertalet av kommunstyrelsens enheter uppvisar positiva resultat för år 2018.

KF/KS politik har ett negativt resultat på -95 tkr som avser högre kostnader för årets val.

KD:s stab och kansliet har gemensamt ett positivt resultat om 641 tkr som beror på lägre kostnader för konsulter än planerat.

Kommunikationsenheten har en positiv avvikelse om 236 tkr beroende på lägre kostnader för annonser, reklam och information.

Ekonomienheten har ett negativt resultat på -99 tkr som avser kostnader för inhyrd personal.

HR-enheten har ett överskott om 150 tkr som avser lägre kostnader för externa chefsutvecklingsinsatser.

IT-enheten: har ett positivt resultat om 1 248 tkr som avser lägre kostnader för nytt avtal gällande datorer till elever i skolan.

Medel till förfogande: har ett negativt resultat på - 1 446 tkr som avser beslut för bland annat gatubeläggning, träffpunkt fritids, lönekomensation, valnämnden.

Investeringar

Kommunstyrelsen har gjort investeringar till ett värde av 3 834 tkr jämfört med en budget på 9 777 tkr. Det har investerats i datorer till skolor, läsplattor till förskolorna, uppstart av ny växel och teleoperatör. Ett stort arbete har också gjorts med att få ökad säkerhet med syfte att motverka intrång och skadlig kod.

KD stab, kommunikation och kansliet har använt 106 tkr av totalt 2 876 tkr. Avvikelsen är 2 770 tkr och avser investeringsmedel för Hypergene samt inköp av möbler och E-arkiv som inte har kunnat genomföras under 2018 samt medel för införande av nytt intranät. Projektet ärendehantering har haft kostnader som översteg investeringsbudgeten med 11 tkr. Under 2019 kommer verksamhetsstödsystemet Hypergene att utvärderas inför ny upphandling, därför begärs inte kvarvarande investeringsmedel överflyttas till 2019.

Ekonomienheten: hade medel för utveckling och uppdatering av Agresso om 153 tkr. Under året har detta inte kunnat prioriteras och inga medel har använts. Därutöver finns 750 tkr för ett systemstöd för projektverksamheten som har påbörjat arbetet under senare delen av 2018 för att under 2019 kunna implementera ett system för uppföljning av kostnader för projekten.

HR-enheten: visar ett överskott på investeringar om 39 tkr. Detta avser några integrationer mot Hypergene som ej kunnat genomföras under 2018.

IT-enheten: visar ett överskott på investeringar 1 431 tkr. Genomförda projekt under året har varit generella investeringar som trådlösa nät, radiolänk, mobiler, plattor, switchar samt projektet säker inloggning.

Investeringsmedel till förfogande (reserv under KS): var 1 000 tkr varav 200 tkr har förbrukats för spontanidrottsplats på Söderby park.

Överföringar investeringsmedel från 2018 till 2019:

Kansliet begär överföring av följande investeringar till år 2019 (totalt 906 tkr)

- Möbler till Bergaholm 131 tkr och resterande medel under projektet möbler till Högantorp 75 tkr för att användas till Bergaholm

- E-arkiv 700 tkr

Kommunikationsenheten begär överföring av 1 000 tkr avseende nytt intranät.

Ekonomienheten begär överföring av följande investeringar till år 2019 (totalt 903 tkr)

- Fortsatt utvecklings- och integrationsarbete Agresso, 153 tkr

- Systemstöd för projektverksamhet, 750 tkr

IT-enheten begär överföring av följande investeringar till år 2019 (totalt 1 395 tkr)

- IT-pott generell, 314 tkr

- Kopiatorgenomgång, upphandling av skrivare som tjänst, 100 tkr
- Datortäthet grundskola, 210 tkr
- Datortäthet förskola, 321 tkr
- AD-anpassning (en följd av GDPR), 450 tkr

Tekniska utskottet

Nämndens ordförande: Lennart Kalderén (M)

Årsbokslut 2018

Vision

Salem är den nära kommunen. Här är det bra att växa upp och bo under hela livet. Det är nära till naturen, nära till goda kommunikationer, nära dialog mellan boende och alla som arbetar för dem. Vi tar tillvara den lilla kommunens fördelar, skapar god miljö och trygghet med kvalitet och stabil ekonomi.

Våra främsta kännetecken är skolor med bra resultat och trivsel, aktiva småföretag, ett berikande föreningsliv och en välfärd där ingen lämnas utanför. Samarbete, tillgänglighet, engagemang och nytänkande är värdeord för kommunens arbete.

Medborgare - Perspektiv

1. Kommunens övergripande mål - Tillgänglighet

Salems kommun ska tillvarata den lilla kommunens fördelar för att med närhet, tillgänglighet och effektivitet skapa förtroende.

Kommunstyrelsens tekniska utskott - Tillgänglighet

Målbeskrivning

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen ska erbjuda en hög servicenivå för kommuninvånarna.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
MSB - Handläggningstider TU	-4 %	-13.8 %	20%	●
MSB - NKI internmätning	49	38	20%	●
Tillgänglighet/kommunikation - E-post	90 %	95.7 %	30%	●
Tillgänglighet/kommunikation - Telefon	90 %	91.5 %	30%	●

Måluppföljning

Tillgänglighet avseende e-post har ökat. En anledning kan vara att förvaltningen under året har arbetat med att inkommande epost till förvaltningen går till en gemensam epostadress. Det minskar sårbarheten och säkerställer att epost hamnar hos rätt handläggare. Under 2018 har förvaltningen uppdaterat sökord i telefonsystemet för att underlätta för receptionen att koppla rätt samtal till rätt handläggare i syfte att öka tillgängligheten avseende telefoni.

De åtgärder som har identifierats för att öka NKI är bland annat att en fastighetsstrategi och en underhållsplan tas fram. Arbetet med underhållsplan har pågått under 2018, men har pausats i avvaktan på en övergripande fastighetsstrategi. Åtgärder av eftersatt- och kommande underhållsbehov styrs av

kommunens investeringsutrymme och personella resurser.

2. Kommunens övergripande mål - Trygghet

Salem ska vara en av Sveriges tryggaste kommuner med en välfärdsservice över genomsnittet i Stockholms län.

Kommunstyrelsens tekniska utskott - Trygghet

Målbekrivning

Kommunens utemiljö ska vårdas och utvecklas för att skapa trygghet

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
MSB - Trygghetsindex utemiljö	0.55	0.6	100%	●

Måluppföljning

Trygghetsindex utemiljö förbättrades jämfört med föregående år då det var 55. Observera att detta inte är ett procentuellt värde, utan är ett indexbetyg mellan 0 och 100. I förvaltningens uppdrag ingår att skapa trygghet i den fysiska miljön, exempelvis genom belysning.

3. Kommunens övergripande mål - Infrastruktur

Salems infrastruktur ska skötas och underhållas så att dess nytta och funktion bibehålles och utvecklas.

Kommunstyrelsens tekniska utskott - Infrastruktur

Målbekrivning

Kommunens anläggningskapital (fastigheter, gator, parker, naturmark) ska öka i värde

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
MSB - Fastighetsunderhåll	75	111	25%	●
MSB - Felanmälan	90 %	100 %	25%	●
MSB - Infrastruktur	600000	2900000	25%	●
MSB - Vinterunderhåll	5.9	6	25%	●

Måluppföljning

Indikatorerna fastighetsunderhåll, felanmälan, vinterunderhåll och infrastruktur överträffade sina målvärden, därmed uppnåddes målet. Ett projekt för att förbättra felanmälanprocessen pågick under 2018 och kommer att fortsätta under 2019.

Kommunstyrelsens tekniska utskott - Trafikmiljö

Målbekrivning

Det kommunala vägnätet ska genom förebyggande åtgärder erbjuda en säker trafikmiljö

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
MSB - Trafikskador	3	2	100%	●

Kommunstyrelsens tekniska utskott - VA-verksamhet

Målbeskrivning

VA-verksamheten ska förse Salemsborna med vatten- och ledningsnät av god kvalitet

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
MSB - Avloppsvatten	25 %	24 %	25%	●
MSB - Inköp vatten	14.9 %	14.9 %	25%	●
MSB - VA-taxa	12	12	50%	●

Måluppföljning

Avloppsvatten: inläckaget understeg målvärdet 25 % (grönt). Inköp vatten: skillnaden mellan köpt och sålt vatten understeg målvärdet 15 % (grönt). VA-taxa: understeg länssnittet (grönt). Därmed uppnåddes målet.

Miljö - Perspektiv

5. Kommunens övergripande mål - Hållbar miljö

Salems kommun ska ta sitt ansvar för utvecklingen mot en allt mer hållbar miljö.

Kommunstyrelsens tekniska utskott - Energiförbrukning

Målbeskrivning

Energiförbrukningen i kommunens ägda fastigheter ska minska

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
MSB - Energiförbrukning 2017-	2	2	100%	●

Måluppföljning

Totalt sett har normalårskorrigerad energiförbrukning minskat med -3,6%. Utslaget per kvadratmeter är förbrukningen 138 kwh/år (för 10% av ytan ingår även fastighetsel).

Indikatormålvärdet 2 betyder att energianvändning inte har ökat i jämförelse med föregående år.

Kommunstyrelsens tekniska utskott - Transporter

Målbeskrivning

CO2-utsläppen från egna transporter ska minska

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
MSB - Andelen fossilbränslefria personbilar	15 %	12 %	100%	●

Måluppföljning

Kommunen hade 42 stycken personbilar under 2018 varav fem stycken var fossilbränslefria. Kommunen leasar sina personbilar och när det är dags att byta leasingbil ska i första hand ett fossilbränslefritt alternativ väljas.

Utveckling och lärande - Perspektiv

6. Kommunens övergripande mål - Lärande miljö

Salems förskolor och skolor ska erbjuda en lärande miljö som ger barn och elever goda förutsättningar för att förvärva kunskaper och ta ansvar för sin framtida utveckling. Eleverna ska nå en kunskapsnivå som ligger över genomsnittet i Stockholms län.

Kommunstyrelsens tekniska utskott - Lärande miljö

Målbeskrivning

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen ska tillhandahålla lämpliga lokaler för utveckling och lärande

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
MSB - Lokaler lärande (NKI)	54	38	100%	●

Måluppföljning

Enkätresultaten från NKI-mätningen tas upp på brukarmöten och på mötena fångas aktuella frågor och synpunkter om underhållsåtgärder. Avseende skötsel och underhåll har fastighetsenheten fokus på att uppfylla gällande lag och myndighetskrav. En underhållsplan håller på att tas fram, men arbetet är pausat i avvaktan på en fastighetsstrategi för hela kommunens bestånd.

Medarbetare - Perspektiv

7. Kommunens övergripande mål - Attraktiv arbetsgivare

Salems kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Kommunstyrelsens tekniska utskott - Attraktiv arbetsplats

Målbeskrivning

Det ska vara en god arbetsmiljö inom Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Personal - Hållbart-Medarbetar-Engagemang (HME)	75	72	100%	●

Målfuppföljning

HME-resultatet har ökat från värdet 70 2017 till värdet 72 2018.

Kommunstyrelsens tekniska utskott - Kompetensförsörjning

Målbeskrivning

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen ska arbeta för en god kompetensförsörjning inom sin verksamhet

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
MSB - Praktikanter 2018-	4	3	100%	●

Målfuppföljning

Förvaltningen tog under 2018 emot tre praktikanter och 15 feriearbetare.

Ekonomi - Perspektiv

9. Kommunens övergripande mål - Stabil ekonomi

Salems kommun ska ha en stabil ekonomi.

Kommunstyrelsens tekniska utskott - Ekonomi i balans

Målbeskrivning

Kommunstyrelsens tekniska utskott ska uppvisa en ekonomi i balans

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Ekonomi - Följer budget	100 %	95.4 %	100%	●

Kommunstyrelsens tekniska utskott - Investeringsprojekt

Målbeskrivning

Träffsäkerheten för kommunens investeringsprojekt ska förbättras

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Ekonomi - Investeringsprojekt	100 %		100%	●

Kommunstyrelsens tekniska utskott - Prognossäkerhet

Målbeskrivning

Kommunstyrelsens tekniska utskott ska uppvisa en hög prognossäkerhet gällande årets resultat

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Ekonomi - Prognossäkerhet	100 %	98.9 %	100%	●

Ekonomisk översikt

Resultaträkning, drift, konto, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
3 - Intäkter	48 755	48 276	51 211	2 935	2 456
9 - Interna intäkter	8 320	6 456	10 011	3 555	1 692
INTÄKTER	57 075	54 732	61 222	6 490	4 147
4 - Kostnader/Utgifter	-15 569	-17 914	-15 899	2 015	-330
5 - Kostnader för arbetskraft	-25 105	-27 295	-25 349	1 946	-244
6 - Övr verksamhetskostnader	-61 155	-57 863	-67 576	-9 713	-6 421
7 - Övr verksamhetskostnader	-15 688	-13 590	-17 430	-3 840	-1 742
8 - Finansiella intäkter och kostnader	-7		-11	-11	-4
9 - Interna kostnader	-5 316	-5 510	-5 526	-16	-210
KOSTNADER	-122 839	-122 172	-131 790	-9 619	-8 951
Totalt	-65 765	-67 440	-70 568	-3 128	-4 804

Resultaträkning, drift, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
2110 - Central förvaltning	-3 219	-3 476	-3 499	-23	-280
2111 - Gata	-14 663	-13 560	-16 347	-2 787	-1 684
2112 - Fastighet	-42 565	-44 934	-45 115	-181	-2 550
2113 - Plan och exploat. enhet	-5 236	-5 444	-6 874	-1 430	-1 639
251 - VA	-82	-25	1 267	1 292	1 349
212 - Exploatering	0				0
Tekniska utskottet	-65 765	-67 440	-70 568	-3 128	-4 804

Resultaträkning, investeringar, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
2110 - Central förvaltning	-236		-538	-538	-302
2111 - Gata	-48 840	-64 578	-31 917	32 661	16 924
2112 - Fastighet	-52 288	-115 178	-48 650	66 528	3 639
2113 - Plan och exploat. enhet	-139	-8 508	245	8 753	384
251 - VA	-18 067	-32 005	-1 228	30 777	16 839
212 - Exploatering	0				0
Tekniska utskottet	-119 571	-220 269	-82 087	138 182	37 484

Ekonomisk redogörelse

Drift

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen redovisar en negativ budgetavvikelse på -3 128 tkr (-4,6% av total driftbudget för förvaltningen). Exklusive VA-verksamheten uppgår budgetavvikelsen till -4 420 tkr (-6,6% av total driftbudget exkl VA).

Den negativa budgetavvikelsen vid helåret finns främst inom gatuenheten om -2 787 tkr, inom plan- och exploateringsenheten om -1 430 tkr samt inom VA-verksamheten med +1 292 tkr. Samtliga avvikelser redogörs för närmare under respektive enhet nedan. Jämfört med 2017 har förvaltningen ökat nettokostnaden med 4 804 tkr, vilket delvis hänger samman med ökad budget för 2018 till följd av bl a ökade personalkostnader och lokalytor.

Central förvaltning

Central förvaltning redovisar en negativ budgetavvikelse på -23 tkr (-0,7% av enhetens budget). Nettokostnaden för 2018 är 280 tkr högre än utfallet 2017 och beror i huvudsak på högre personalkostnader.

Gata

Gatuenheten redovisar en budgetavvikelse om -2 787 tkr per årsbokslutet 2018 (-20,6% av enhetens budget). Huvudorsakerna till avvikelsen är vinterväghållningen som överstiger budget med 930 tkr till följd av kallare vinter, högre personal- och konsultkostnader bl a pga inhyrd gatu chef, en anställd erhö ll förskottslön i samband med uppsägning, utbetalning till handledare för sommarungdomar i enlighet med politiskt beslut samt generellt ökade personalkostnader i samband med nyrekryteringar.

Under övergångsperioden, när nya entreprenadupphandlingen trädde i kraft och t o m när kostnaden för egen regi har fasats ut, har utemiljöenheten utökade kostnader för helår 2018 om 320 tkr. Konsultkostnader i samband upphandlingar av entreprenaden inom utemiljö samt upphandling av gatubelysning uppgick till 240 tkr och var inte budgeterat.

Fastighet

Fastighetsenheten redovisar budgetavvikelse om -181 tkr (-0,4% av enhetens budget).

Avvikelsen avser främst minskade kostnader för bostadsanpassningsbidrag med 1 829 tkr jämfört med budgeterat, vilket till största del uppskattas bero på nya arbetsrutiner där den sökande har en mer aktiv roll. Det är för tidigt att konstatera om det kommer att vara en bestående effekt, eller om behovet av bostadsanpassningar enbart fördröjts. Vidare finns en större del av avvikelsen inom driften, där elkostnaden blev 2 072 tkr högre än budgeterat och som främst kan förklaras av att man budgeterade för lågt med förhoppning om att uppnå 2015 års utfall, vilken uppgick till 6 553 tkr. Utfall 2017 uppgick till 7 277 tkr att jämföra med utfall 2018 om 7 734 tkr. Under 2018 fanns det fler objekt jämfört med 2017.

Kostnaden för larm och bevakning samt brandskydd blev 966 tkr högre än budgeterat, men det totala utfallet understiger 2017 års utfall med 108 tkr.

I övrigt visar konto för intäkter en positiv budgetavvikelse om 310 tkr avseende bl a högre fakturering för energiförbrukning av ishallen samt för utlösta inbrottslarm. Budgetering med fel tecken avseende interna hyror o arrenden har också bidragit till positiva budgetavvikelse för intäkter med 320 tkr.

Plan och exploatering

Årsbokslutet för plan- och exploateringsenheten summerar en budgetavvikelse på -1 430 tkr (-26,3% av enhetens budget).

Intäkterna för planavgifter avviker med -1 819 tkr från budget på grund av senarelagda exploateringsprojekt. Bland andra Södra Hallsta och Rönninge Kungsgård kom igång först under senare delen av 2018 och avgifterna kommer därför till stor del att genereras först 2019. Salem Centrum blev framskjutet till 2019.

Personalkostnaderna visar en positiv budgetavvikelse om 1 009 tkr och beror i huvudsak på att två heltidsanställda slutade under året samt att enhetschefstjänsten varit otillsatt sedan mars månad. En ställföreträdande chef på konsultbasis har ökat kontot för konsultkostnader så att det överstiger budgeterat med -120 tkr.

Avgifterna för it-licenserna överskrider budget med -360 tkr. Byte av kartprogram pågår och därför har enheten tillfälligt haft dubbla licenskostnader.

VA

Årets resultat för VA-verksamheten visar en positiv budgetavvikelse om 1 292 tkr, att jämföra med ett budgeterat underskott på -25 tkr. Överskottet beror framför allt på en betydligt lägre kostnad för internräntan än budgeterat, 812 tkr lägre. Positiva resultatet kan även förklaras av ökade intäkter för försålt vatten, 312 tkr högre än uppskattat. Därutöver har verksamheten haft lägre kostnader för reparationer och underhåll (jourtid), 106 tkr lägre.

Investeringar

Investeringsprojekten (exklusive exploateringsprojekt) visar budgetunderskridandet om 73 193 tkr, dvs 55% av investeringsprojektbudgeten (exkl. expl.projekten). Avvikelsen återfinns till största del inom fastighetsenheten med +66 528 tkr, där det enskilt största projektet med avvikelse om 26 533 tkr avser den nya skolan Fågelsången vilken kommer igång i större utsträckning under de följande åren som kommer.

Exploateringsprojekt

För exploateringsprojekten uppgår budgetunderskridandet till 64 993 tkr, dvs 74% av exploateringsbudgeten för helår 2018. Budgetunderskridandet återfinns främst inom Karlskronaviken, Solliden och Rönninge Centrum.

Totala investeringstakten (inkl exploatering) har minskat med 37 484 tkr jämfört med 2017, där största minskningen avser exploateringsprojekten som hade ett utfall på -50 107 tkr 2017 att jämföra med -22 570 tkr 2018. År 2017 redovisade exploateringsprojekten ett budgetunderskridande om 38%.

Totalt 56 investeringsprojekt (exklusive exploatering) har löpt under året. Status vid årets slut är följande:

12 projekt är klara.

23 projekt löper från år från år. För sju av dessa projekt önskas det att överskottet överförs till nästkommande år.

15 projekt är pågående. För flertalet av dessa projekt önskas det att överskottet överförs till nästkommande år. Många av dessa projekt är inte ettåriga, dvs ska inte avslutas 2018, utan kommer att pågå under ett eller flera år framöver.

6 projekt är av olika skäl ännu inte påbörjade, och överskotten begärs överförda för samtliga.

VA-enheten

Nämndens ordförande: Lennart Kalderén (M)

Årsbokslut 2018

Ekonomisk översikt

Resultaträkning, drift, konto, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
3 - Intäkter	21 380	20 650	22 438	1 788	1 057
9 - Interna intäkter	1 786	2 735	1 905	-830	119
INTÄKTER	23 167	23 385	24 342	957	1 176
4 - Kostnader/Utgifter	-7 020	-8 434	-6 633	1 802	388
5 - Kostnader för arbetskraft	-3 634	-3 999	-3 936	63	-302
6 - Övr verksamhetskostnader	-3 122	-1 191	-3 223	-2 032	-101
7 - Övr verksamhetskostnader	-6 095	-5 877	-6 086	-209	8
8 - Finansiella intäkter och kostnader	1		-1	-1	-1
9 - Interna kostnader	-3 378	-3 909	-3 197	712	181
KOSTNADER	-23 248	-23 410	-23 075	335	173
Totalt	-82	-25	1 267	1 292	1 349

Resultaträkning, drift, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
251 - VA	-82	-25	1 267	1 292	1 349
25 - VA-verket	-82	-25	1 267	1 292	1 349

Resultaträkning, investeringar, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
251 - VA	-18 067	-32 005	-1 228	30 777	16 839
25 - VA-verket	-18 067	-32 005	-1 228	30 777	16 839

Ekonomisk redogörelse

Årsredovisning 2018

Drift

Årets resultat för VA-verksamheten blev +1 292 tkr, att jämföra med ett budgeterat underskott på -25 tkr. Detta överskott beror framförallt på en mycket lägre kostnad för internränta än budgeterat, -1 647 tkr mot budgeterat -2 459 tkr. Till det positiva resultatet bidrog även ökade intäkterna för försålt vatten, 345 tkr och minskade kostnader för reparationer och underhåll (jourtid), 106 tkr.

Investeringar

Löpande reinvestering i VA-nät följer budget. Renovering av VA-ledningar längs Rönningevägen och bakom Mosshagestigen har genomförts under året. Färre servisledning har byggts under 2018 (465 tkr). Utbyggnad av servisledning styrs av behov av inkopplingar och/eller utbyggnader av nya anslutningspunkter. Investeringar i exploateringsområde, Karlskronaviken och Solliden, visar avvikelser på +13 504 tkr. Avvikelsen beror på att budgeterat exploateringskostnad var -20 560 tkr och utfall -10872 tkr. Detta beror till stor del på att både exploateringsområde Karlskrona och Solliden inte har startat förrän Q4 2018 och större del av kostnad kommer att falla under 2019. Budgeterade intäkter i exploateringar visar positivt avvikelse med 3 816 tkr. Detta beror på att fler anslöt sig till kommunala VA-nätet under 2018 än beräknad.

Verksamhetsredogörelse

1. Omvärldsanalys

Salems kommun arbetar kontinuerligt med reinvesteringar i ledningsnätet. VA-verksamheterna i många kommuner har länge skjutit reinvesteringar framför sig när det gäller VA--anläggningar. Många kommuner förändrar nu detta synsätt och höjer taxorna för att förnya sina ledningsnät och VA--anläggningar. Liksom i många andra kommuner inom länet byggs det mycket bostäder, vilket påverkar utbyggnaden av VA--anläggningen.

Genom EUs Vattendirektiv och Baltic Sea Action Plan (BSAP) ställs allt högre krav på VA--verksamheterna och framför allt när det gäller utsläpp och rening av avlopp. Enheten arbetar redan med sk uppströmsarbete på ledningsnätet, vilket innebär att föroreningar kartläggs och minimeras innan det belastar VA--anläggningen. Många reningsverk kommer att få strängare villkor för sin rening, så även SYVAB, vilket kommer leda till dyra investeringar. SYVAB kommer inom de närmsta åren att påbörja investeringar på ca 1,1 miljard kronor för att klara de nya reningsvillkoren.

2. Lagstiftning som styr verksamheten

VA--verksamheten styrs huvudsakligen av Lagen om allmänna vattentjänster, men påverkas även av annan lagstiftning såsom jordabalken och miljöbalken med tillhörande föreskrifter.

3. Verksamhetsbeskrivning

VA--verket förser kommunens invånare, abonnenterna, med dricksvatten samt omhändertar avlopps-- och dagvatten. Några egna vattenverk eller avloppsreningsverk har inte kommunen, varför dessa tjänster köps från Stockholm Vatten AB, Norsborgs Vattenverk och SYVAB, Himmerfjärdsverket. I kommunen finns fyra dagvattendammar för rening av dagvatten. VA--verket är på tjänstemannansidan organiserad i en planerings-- och utvecklingsenhet som handhar VA--administrationen, såsom utbyggnad av nya ledningar, VA--taxan samt tekniska utredningar. VA--verkets driftsenhet sköter driften av de kommunala VA--ledningarna, tryckstegringsstationerna, avloppspumpstationerna, vattentorn och vattenmätare.

Målgrupper: Kommunens VA--abbonenter.

VA--enheten ska leverera dricksvatten av god och säker kvalitet, omhändertar avloppsvatten för effektiv rening och leda bort och omhändertar dagvatten. För att kunna uppfylla detta är en fungerande och driftsäker VA--anläggning nödvändig. Kärnverksamheten består av 3 drifttekniker, 1 VA--chef tillika driftschef för VA samt 1 VA--ingenjör. Till detta kommer sidotjänster såsom mät-- och kartingenjörer, controller, ekonom, förvaltningschef, plan-- och exploateringsingenjör.

4. Framåtblick

Utbyggnad av Va-nät i exploateringsområden Heliodal är klar och tagen i drift och anslutning av fastigheter sker löpande.

Utbyggnad av kommunala Va-nätet i exploateringsområden Karlskronaviken och Solliden startade Q4 2018 och beräknas slutföras under 2019.

Framtid

Under 2019 kommer planeringen av utbyggnaden av Vatten- och avlopp att påbörjas för exploateringsområden Södra Ekdalen och Södra Hallsta och Rönninge kungsgård.

Reinvesteringar på ledningsnätet pågår och planeras fortsätta de kommande åren i samma takt.

Mark inköp och försäljning

Nämndens ordförande: Lennart Kalderén (M)

Årsbokslut 2018

Ekonomisk översikt

Resultaträkning, drift, konto, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
3 - Intäkter		28 846		-28 846	
INTÄKTER		28 846		-28 846	
4 - Kostnader/Utgifter	-24	-5 050	-91	4 959	-67
7 - Övr verksamhetskostnader		-222		222	
8 - Finansiella intäkter och kostnader	-1				1
KOSTNADER	-24	-5 272	-91	5 181	-67
Totalt	-24	23 574	-91	-23 665	-67

Resultaträkning, drift, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
291 - Mark inköp och försäljning	-24	23 574	-91	-23 665	-67
29 - Markförsäljning	-24	23 574	-91	-23 665	-67

Resultaträkning, investeringar, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
291 - Mark inköp och försäljning	-10 637		0	0	10 637
29 - Markförsäljning	-10 637		0	0	10 637

Bygg- och miljönämnd

Nämndens ordförande: Björn Kvist (M)

Årsbokslut 2018

Vision

Salem är den nära kommunen. Här är det bra att växa upp och bo under hela livet. Det är nära till naturen, nära till goda kommunikationer, nära dialog mellan boende och alla som arbetar för dem. Vi tar tillvara den lilla kommunens fördelar, skapar god miljö och trygghet med kvalitet och stabil ekonomi.

Våra främsta kännetecken är skolor med bra resultat och trivsel, aktiva småföretag, ett berikande föreningsliv och en välfärd där ingen lämnas utanför. Samarbete, tillgänglighet, engagemang och nytänkande är värdeord för kommunens arbete.

Medborgare - Perspektiv

1. Kommunens övergripande mål - Tillgänglighet

Salems kommun ska tillvarata den lilla kommunens fördelar för att med närhet, tillgänglighet och effektivitet skapa förtroende.

Bygg- och miljönämnden - Servicenivå

Målbeskrivning

Bygg- och miljönämndens verksamhet ska präglas av god tillgänglighet och god service.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
MSB - Enkäter ranking av bygg- och miljöenheten	10	7	25%	●
MSB - Handläggningstider BOM	8	10	25%	●
Tillgänglighet/kommunikation - E-post	90 %	95.7 %	25%	●
Tillgänglighet/kommunikation - Telefon	90 %	100 %	25%	●

Måluppföljning

Överlag uppvisar bygg- och miljönämnden bra resultat avseende service. Enheten strävar att förbättra NKI-resultaten. Under 2019 påbörjar enheten en kartläggning av kundens bemötande med enheten.

Livsmedelskontrollen visar även i år mycket bra resultat. I SBA's NRI rankingen hamnar Salem på en 7:e plats. SKL's mätning (via SCB) gav för få svar.

2. Kommunens övergripande mål - Trygghet

Salem ska vara en av Sveriges tryggaste kommuner med en välfärdsservice över genomsnittet i Stockholms län.

Bygg- och miljönämnden - Rättssäkerhet

Målbeskrivning

Bygg- och miljönämndens verksamhet ska utföras rättssäkert och professionellt.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Rättssäkerhet - Överprövade delegationsbeslut	100 %	100 %	50%	●
Rättssäkerhet - Överprövade nämndsbeslut	100 %	99 %	50%	●

Målluppföljning

Merparten av delegations- och nämndsbesluten står sig i överinstans. Under 2018 fick nämnden tillbaka ett ärende för handläggning.

Miljö - Perspektiv

4. Kommunens övergripande mål - Boendemiljö

Salems kommun ska erbjuda en av Stockholms läns bästa boendemiljöer

5. Kommunens övergripande mål - Hållbar miljö

Salems kommun ska ta sitt ansvar för utvecklingen mot en allt mer hållbar miljö.

Bygg- och miljönämnden - Minskad miljöpåverkan

Målbeskrivning

Bygg- och miljönämndens målsättning är att resultatet av planläggning och andra beslut ska leda till minskad påverkan på miljön.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
BoM - Dagvatten (2017-)	100	100	50%	●
BoM - Provtagning Uttran och Flaten	100	100	50%	●

Målluppföljning

Bygg- och miljönämndens målsättning är att resultatet av planläggning och andra beslut ska leda till minskad påverkan på miljön. Uttran och Flaten provtas enligt provtagningsprogram. Rapporten publiceras på kommunens hemsida. Enheten deltar aktivt i framtagande av detaljplaner. Förutom att varje plan ska innehålla beskrivning av lokalt omhändertagande av dagvatten granskas planerna ur ett miljö- och hälsoperspektiv. Enheten bidrar till energideklarationer, dagvattentillsyn och arbetet med bildandet av dagvattenanläggning där Flaten mynnar till Uttran. En förstudie av Dånviken är framtagen. Detta för att kartlägga status och möjliga förbättringsåtgärder.

Bygg- och miljönämnden - Sjöar och vattendrag

Målbeskrivning

Bygg- och miljönämndens målsättning är att kommunens tätortsnära sjöar och vattendrag ska uppfylla EU:s vattendirektiv för god ekologisk och kemisk status år 2021.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
BoM - Fosfor i Uttran och Flaten (2017-)	55.9	71	100%	●

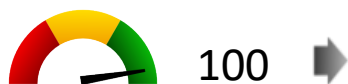
Måluppföljning

Klarar ej grönt, dvs under 69 µg/liter. Medelvärdet för Uttran och Flaten blev 71 µg/liter. Variationerna mellan enstaka års mätningar kan vara naturligt stora. Halterna beror bla på väderlek vid provtagningstillfället. Uttran uppnår fortfarande inte god ekologisk status men klarar kemisk status. Planer för en dagvattenanläggning där Flaten mynnar i Uttran kan ha positiv effekt för Uttran. Det är dock osäkert om Uttran klarar god ekologisk status till 2021.

Bygg- och miljönämndens mål - Verksamhetens miljöpåverkan

Målbeskrivning

Bygg- och miljönämndens verksamhet ska sträva efter en minskad miljöpåverkan.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
BoM - Energirådgivning	2	2	50%	●
BoM - Resor i tjänsten	50 %	50 %	50%	●

Måluppföljning

Samarbete via ERK där flera projekt hölls. Bl.a solceller och laddstolpar. Vi har samåkt eller åkt kommunalt.

Medarbetare - Perspektiv

7. Kommunens övergripande mål - Attraktiv arbetsgivare

Salems kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Bygg- och miljönämnden - Attraktiv arbetsplats

Målbeskrivning

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen ska vara en attraktiv arbetsplats

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Personal - Hållbart-Medarbetar-Engagemang (HME)	75	73	100%	●

Målluppföljning

Totalt har värdet för BOM minskat från 73,6 till 73 (MSB: 71,9). BOM ligger dock fortfarande över MSB. Motivationen sjönk från 79,2 till 71,4 (MSB: 75,7) och ledarskapet ökade från 69,4 till 79,8 (MSB: 76,8). Styrningen sjönk från 72,7 till 67,9 (MSB: 63)

Bygg- och miljönämnden - Kompetens

Målbeskrivning

Bygg- och miljönämnden ska ha personal med rätt kompetens och tydliga utvecklingsmöjligheter.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
BoM - Personal - Medarbetarsamtal	2	2	50%	●
Personal - Kompetensutvecklingsplaner	2	2	50%	●

Målluppföljning

Medarbetarsamtal och kompetensutvecklingsplaner görs. Enheten har även arbetat fram Mål- och uppdragsbeskrivningar

Ekonomi - Perspektiv

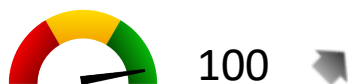
9. Kommunens övergripande mål - Stabil ekonomi

Salems kommun ska ha en stabil ekonomi.

Bygg- och miljönämnden - Ekonomi i balans

Målbeskrivning

Bygg- och miljönämndens ekonomiska resultat ska följa budget.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Ekonomi - Följer budget	100 %	121 %	100%	●

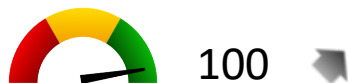
Målluppföljning

Bygg- och miljönämnden redovisar ett överskott. Detta beror främst på att två större byggprojekt inkom under 2018.

Bygg- och miljönämnden - Prognossäkerhet

Målbeskrivning

Bygg- och miljönämnden ska ha en god prognossäkerhet.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Ekonomi - Prognossäkerhet	100 %	121 %	100%	●

Måluppföljning

Bygg- och miljönämnden har lämnat en prognos som höll budget.

Ekonomisk översikt

Resultaträkning, drift, konto, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
3 - Intäkter	1 965	3 386	3 426	40	1 461
9 - Interna intäkter	618	210	360	150	-259
INTÄKTER	2 583	3 596	3 786	190	1 203
4 - Kostnader/Utgifter	-12	-155	-6	149	6
5 - Kostnader för arbetskraft	-3 903	-4 734	-4 658	76	-755
6 - Övr verksamhetskostnader	-52	-57	-106	-49	-53
7 - Övr verksamhetskostnader	-1 057	-957	-723	234	335
8 - Finansiella intäkter och kostnader			-0	-0	-0
9 - Interna kostnader	-493	-492	-502	-10	-9
KOSTNADER	-5 517	-6 394	-5 994	400	-477
Totalt	-2 934	-2 799	-2 209	590	725

Resultaträkning, drift, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
3000 Bygg och miljönämnd	-440	-404	-396	8	44
3112 Bygg	-69	174	530	357	599
3113 Miljö	-858	-571	-780	-209	78
3111 Administration bygg och miljö	-1 567	-1 997	-1 563	434	4
3 Bygg och Miljö	-2 934	-2 799	-2 209	590	725

Resultaträkning, investeringar, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
3112 Bygg			0	0	0
3113 Miljö	-216				216
3111 Administration bygg och miljö	-1 462				1 462
3 Bygg och Miljö	-1 678		0	0	1 678

Ekonomisk redogörelse

Drift

Bokslutet 2018 för bygg- och miljönämnden summerar en budgetavvikelse på +590 tkr. Avvikelser beskrivs nedan.

3000 Bygg- och miljönämnd

Utfall -396 tkr redovisar en avvikelse på +8 tkr vilket ligger följer budget.

3111 Adm bygg- och miljönämnd

Utfall -1563 tkr vilket är en avvikelse på +434 tkr. Avvikelsen beror främst på uteblivna medlemsavgifter, uteblivna konsultavgifter, inventarier och outnyttjade medel för kurs och kompetens.

3112 Bygg

Utfall +530 tkr vilket är en avvikelse på +357 tkr vilket beror främst på intäkter från två större byggprojekt i Rönninge som tillsammans genererade ca 687 tkr i bygglovsavgifter.

3113 Miljö

Miljöenheten redovisar ett utfall på -780 tkr vilket ger en budgetavvikelse på -209 tkr främst pga förändringar av antalet verksamheter, verksamhetsklassningar vilket bidragit till mindre intäkter. Vidare har extra personal i form av vikarie anställts för att nämnden ska kunna uppfylla tillsynskraven, främst inom hälsoskydd.

Investeringar

Investeringar inom bygg- och miljönämnden saknas för 2018.

Verksamhetsredogörelse

1. Omvärldsanalys

Politik

Bygg- och miljönämnden har inom miljöområdet fått utökade arbetsuppgifter genom ny lagstiftning och genom omstrukturering av arbetsuppgifter inom kommunen. Tobakslagens - offentlig tillsyn har tillförts Bygg- och miljönämnden från Socialnämnden. Detta är korrigerat enligt nytt reglemente. De miljöstrategiska arbetsuppgifterna fortsätter landa inom Bygg- och miljönämnden. Kommunens satsningen på att bygga bostäder och de kommande nya detaljplanerna märks på enheten genom ökade volymer av bygglovsärende, miljöbevakning samt rådgivning och administrativa uppgifter. Volymökningen beräknas fortgå under de närmaste åren.

Ekonomi

Bygg- och miljönämnden äskade i budgetprocessen om ramökning på grund av förändrad lagstiftning och ökade volymförändringar. Genom ökade resurser kan Bygg- och miljönämnden genomföra de arbetsuppgifter som åläggs nämnden inom bygglov och svara upp mot de krav som ställs på en nära tillgänglig organisation som finns till för Salems kommuns invånare och besökare. En utmaning kvarstår dock att lösa tillsynskravet inom miljö- och hälsoskyddsområdet där nuvarande bemanning inte uppfyller behovet.

Samhälle

För att säkra upp och effektivisera tillsynen inom miljöområdet har sedan 2014 ett samarbetsavtal med Södertälje kommun för tillsyn och kontroll inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedel tecknats. Detta löser endast punktinsatser för enskilda ärenden. Tillsynsuppdraget är helt avgiftsfinansierat. Kommunen har också en energi- och klimatrådgivare genom det samarbetsavtal som finns mellan kommunerna Haninge, Huddinge, Tyresö, Salem samt från och med 2017 även Nynäshamn. Bygglov för reparationer, om- och tillbyggnader fortsätter ligga på en stabil nivå. Framöver förväntas de nya detaljplanerna för Heliodal, Karlskronaviken, Solliden, Rönninge Centrum ge en ökad volym av bygglovsärenden. Flera detaljplaner förväntas ge fortsatta bygglovsärenden så som Vitsippan, Hallsta, Boktorp, Bovieran (del av Salem 5:2) och Fågelsången (del av Salem 5:3).

Teknik

Bygg- och miljönämnden utvecklar löpande arbetsmetodikerna inom enheten för att få en effektivare organisation. Enheten behöver fortsätta utveckla ärendehanteringssystemet, e-tjänster och e-arkiv.

2. Lagstiftning som styr verksamheten

Bygg- och miljönämndens verksamhet styrs av PBL (plan- och bygglagen), Miljöbalken med tillhörande förordningar, Strålskyddslagen, Livsmedelslagen, Tobakslagen samt Lagen om handel med vissa receptfria läkemedel.

3. Verksamhetsbeskrivning

Enhetens ansvarsområde omfattas av att på bygg- och miljönämndens uppdrag fullgöra kommunens tillsynsansvar inom PBL (plan- och bygglagen), Miljöbalken med tillhörande förordningar, livsmedelslagen, tobakslagen strålskyddslagen samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel. Enheten handlägger förekommande ärenden inom bygg- samt miljö- och hälsoskyddsområdena, såsom att ge rådgivning, upprätta beslutsunderlag samt genomföra och granska utredningar. Inom nämndens uppdrag ingår även att ansvara för tillsyn av naturvärden och viss miljöövervakning. Byggenheten består av 2,5 handläggare, 0,5 enhetschef, 0,4 assistent. Miljöenheten består av 2,0 tjänster, 0,5 enhetschef. Bygg- och miljöenheten delar på en nämndsekreterare 0,5 tjänster samt köper tjänster för registrering av miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen motsvarande 0,5 tjänster. Enhetens målgrupper är bygg- och miljönämnden, kommunala beslutsorgan, andra myndigheter samt kommuninvånare och företag. På byggenheten registrerades ca 250 nya ärenden under året. På miljöenheten ca 350 ärenden. På byggenheten skrevs ca 450 beslut.

4. Framåtblick

Bygg- och miljönämndens verksamhet står hela tiden inför utmanande förändringar. De främsta orsakerna till förändringen kan enheten inte styra över. Det kan vara lagändringar, att svara inför andra myndigheter eller att kommunen växer. De flesta förändringarna innebär volymökningar för enheten.

Enheten har under flera år haft ett underskott på tilldelade resurser enligt budget. Behovsutredningarna visar att resursbehovet är större än de tilldelade resurserna. Detta medför och har medfört att delar av nämndens ansvarsområden inte får tillsyn. Utöver behovet av tillsyn behöver enheten utveckla verksamheten vilket inte är möjligt med nuvarande resurser.

Resurserna för bygglovsenheten förstärktes med 1,0 tjänst i augusti. Fler beslut kan hanteras och handläggningstiden kommer minska. Enheten anser att det är för tidigt att utvärdera förstärkningen men ser redan nu att fler beslut skrivs.

Enheten ser ett behov att ta fram en grönstrukturplan, klimatplan, lokalt miljöprogram, tillsyn av kosmetiska produkter, kemikalier i leksaker, växtskyddsmedel, kända förorenade områden, fastighetsägartillsyn, sprängämnesprekursorer, animaliska biprodukter. Vidare behöver enheten utveckla e-tjänster, e-arkiv. Vidare ser enheten ett behov att utföra tillsyn avseende ovårdade tomter och olovliga byggen.

Det fortsätter byggas i kommunen vilket medför ökade krav på nämnden. Enheten ser framför sig än mer behovet att förstärka miljöenheten med en resurs motsvarande 1,0 tjänst. Tills vidare utför enheten primärt tillsyn av kända objekt, hanterar inkomna ärenden, försöker svara på remisser, delta i interna samverkansmöten.

Kultur- och fritidsnämnden

Nämndens ordförande: Erik Glimvik (M)

Årsbokslut 2018

Vision

Salem är den nära kommunen. Här är det bra att växa upp och bo under hela livet. Det är nära till naturen, nära till goda kommunikationer, nära dialog mellan boende och alla som arbetar för dem. Vi tar tillvara den lilla kommunens fördelar, skapar god miljö och trygghet med kvalitet och stabil ekonomi.

Våra främsta kännetecken är skolor med bra resultat och trivsel, aktiva småföretag, ett berikande föreningsliv och en välfärd där ingen lämnas utanför. Samarbete, tillgänglighet, engagemang och nytänkande är värdeord för kommunens arbete.

Medborgare - Perspektiv

1. Kommunens övergripande mål - Tillgänglighet

Salems kommun ska tillvarata den lilla kommunens fördelar för att med närhet, tillgänglighet och effektivitet skapa förtroende.

Kultur- och fritidsnämnden - Effektivitet i satsningar

Målbeskrivning

Kultur- och fritidsnämnden skall ha en effektiv organisation som fokuserar på de specifika satsningar nämnden beslutat om.

(2017-) Visar när indikatorn började användas

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
KoF - Bibliotek utlån 0-17 år/antal invånare 0-17 år 0-17 år (2017-)	12.5	13.57	40%	●
KoF - Fritidsgård besök antal flickor av totala besök (2017-)	42 %	30.03 %	30%	●
KoF - Föreningsliv antal flickor av totala antalet föreningsaktiva (2017-)	42 %	40.04 %	30%	●

Måluppföljning

Målet når 70 % måluppfyllelse och är därmed grönt. För 2017 var det 65% i måluppfyllelse. De olika indikatorerna utfaller:

* Bibliotek, utlån 0-17 år - Utfallet för utlån till barn och unga 0-17 år per invånare uppgår till 13,57 . Det är en ökning från 2017 då värdet var 12,70. Detta är resultatet av en ökad satsning på barn och unga, ex

skolor och förskolor under de senaste åren.

* Fritidsgård, besök flickor - Andelen besök av flickor på Fritidsgården ökar från 2017 med ca 4 % st och når nätt och jämt ett gult värde. Ökningen märks främst under hösten sept-dec 2018 och främst på eftermiddag och på Rönninge Mötesplats (där flickorna är i majoritet bland besökarna). Totalt minskar antalet besök för flickor, men då det totala antalet besök minskar merså ökas andelen i flickor %.

Anledningen till minskningen och till de låga besökstalen ligger i att äldre ungdomar stör verksamheten och flickbesöken. Under året har arbete med att ta in nya grupper av besökare till fritidsgården påbörjats, ex filmverksamhet, lovverksamhet med musik och skate, öppnandet av Rönninge Mötesplats i Rönninge Folkets hus. Dock har personalomsättning gjort att arbetet med att öka flickornas deltagande inte kunnat genomföras i den utsträckning som varit önskvärd.

* Föreningsliv, antal flickaktiviteter 5-20 år - Andelen aktiviteter med flickor i föreningslivet är i princip oförändrad från 2017, 40,04%. Vilket ger ett gult resultat. Totalt är minskningen 190 st aktiviteter. De föreningar som visar minskning är Rönninge Salem Fotboll, Rönninge Tennisklubb, Rönninge Salem Kampsportsklubb och Salemsgymnasterna. De som visar en mindre ökning är Salems IF, Rönninge Gymmix, KKIS, IFK Salem

Kultur- och fritidsnämnden - Tillgänglighet

Målbeskrivning

Närhet och tillgänglighet ska tillsammans skapa förtroende hos medborgare.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
KoF - Bibliotek - e-utlån/invånare (2017-)	0.18	0.15	10%	●
KoF - Bibliotek utlån totalt/invånare (2017-)	5.5	5.66	30%	●
KoF - e-postmätning % (2017-)	90 %	100 %	20%	●
KoF - Idrottsanläggningar, uthyrning i % (2017-)	93 %	87.97 %	20%	●
KoF - Telemätning % (2017-)	90 %	92 %	20%	●

Måluppföljning

Målet Tillgänglighet visar på 85 % och ger ett grönt resultat. För 2017 var resultatet 75% och grönt. De olika indikatorernas utfall är:

*Bibliotek, e-utlån/inv - Andelen e-bokslån per invånare uppgår 0,15 och når gult resultat. Antalet e-lån har ökat med 122 st från 2017.

* Bibliotek, antal utlån totalt/inv - Utlånen når nästan identisk samma nivå som för åren 2016-2017 och ger ett grönt resultat. Antalet utlån är fler än 2017, men befolkningsökningen är större. Det är främst på barn- och ungdomssidan som ökningen sker, vilket är ett utslag av en medveten satsning på skola och förskola.

*Idrottsanläggningar, uthyrning i % - Uthyrningen av matchspelsarenorna Säby och Skogsäng når 87,97 % och gult resultat. Det är uthyrningen i Skogsäng på lördag kväll och uthyrningen i hallarna under lågsäsong april-maj samt helger som drar ner resultatet. Vid säsongstart bokas hela helger för matchspel, som sedan under säsong avbokas till delar. Dessa tider ligger orgelbundet och är svårt för föreningarna att utnyttja.

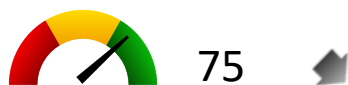
* E-postmätning i % - 2018 års resultat för e-postmätning avseende kultur- och fritidsförvaltningen ger även 2018 100% i resultat och ger grönt resultat. Svarstiden har i snitt varit 4 timmar och 92 % av svaren har ordentliga avsändaruppgifter. 67 % av svaren redovisar s k merinfo.

* Telemätning i % - 2018 års telemätning för kultur- och fritidsförvaltningen ger 92% i resultat och ett grönt resultat. För 2017 var resultatet 83%. Bemötandet i de samtal som besvarats har varit 100%, intresse och engagemang 91 % och 91% redovisar att man fått den information man sökt.

Kultur- och fritidsnämnden - Valfärdsservice

Målbekrivning

Kultur- och fritidsnämnden ska erbjuda en meningsfull och aktiv fritid för främst barn och unga.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
KoF - Bibliotek, antal besök/invånare (2017-)	8	8.97	10%	●
KoF - Fritidsgård antal besök, st (2017-)	18000	7186	10%	●
KoF - Föreningsliv antal deltagare, st (2017-)	95000	93950	30%	●
KoF - Kultur antal besökare, st (2017-)	8000	8680	30%	●
KOF - Säby sim och sporthall besök bad	28000	28171	20%	●

Måluppföljning

Målet valfärdsservice når 75% och bedöms som grönt. För 2017 var 80% måluppfyllelse. De olika indikatorerna utfaller på följande sätt.

*Bibliotek, antal besök - Forsätter att vara högt och ökande. Besöken på hemsidan minskar något, medan de fysiska besöken ökar. Biblioteket har ökat satsningen på barn och unga vilket även givit en ökning i besöken. Fortsatt stor efterfrågan av datorer, kopiering, läsplatser.

* Fritidsgården, besök - Minskar något från 2017 och når ej målet för 2018. Minskningen ligger främst under vår och sommarperioden. För hösten sept-dec 2018 visas en ökning av besöken, främst på eftermiddag och för flickor. För 2018 års sista 10 veckor tillkommer ca 200 st besök på Rönninge Mötesplats i besöksstatistiken. Anledningen till minskningen och till de låga besökstalen ligger i att äldre ungdomar stör verksamheten och personalen. Fritidsgården har under 2018 haft fortsatt hög personalomsättning, vilket har gjort att öppethållande och rutiner varit svåra att hålla på samma nivå som tidigare. Under året har arbete med att ta in nya grupper av besökare till fritidsgården påbörjats, ex filmverksamhet, lovverksamhet med musik och skate, öppnandet av Rönninge Mötesplats i Rönninge Folkets hus. Dessutom har fr o m okt samverkan med socialfältarna påbörjats.

*Föreningsliv, antal deltagare 5-20 år - 2018 års redovisning av föreningsaktiviteter når 93950 st. Det ger ett gult resultat. Det är en liten minskning från 2017 (690 st). De föreningar som visar färre aktiviteter är främst Rönninge Salem Fotboll, Rönninge Salem Kampsport, Salemsgymnasterna, Rönninge Tennisklubb och Equmenia. Liten ökning hos IFK Salem, KKIS. Sedan många år tillbaka sker en nationell nedgång i föreningsaktiviteter, ex genom att unga väljer aktiviteter som ej finns inom de traditionella föreningarna.

*Kultur, antal besök - Kulturverksamheten har fortsatt vara attraktiv bland besökarna och ger ett grönt resultat. Detta märks främst bland barn, ex barnteater i förskolan. Även seniorbioverksamheten fortsätter ha en stabil publik. De större öppna arrangemangen som nationaldagen, valborgsmässofriandets och Salemsdagen har lockat lika många besökare. Resultatet har påverkats positivt då stöd lämnats från Socialstyrelsen för sommarlovs- och lovverksamhet.

Säby Sim- och sporthall, antal besök bad - Antalet badbesök i Säby Sim- och sporthall är nästan identisk med 2017 års resultat, dock en liten ökning. Hösten har givit en ökning av antalet bad. Skolbaden har minskat, medan barnbad utanför skolan har ökat. Oförändrat för vuxenbad och simskola. Totalt för all verksamhet vid Säby sim- och sporthall ökar besöken med ca 3500 st till 96169 st. En ökning hos både gym- och träningsverksamheten och friskvårdsaktiviteterna för kommunens anställda.

2. Kommunens övergripande mål - Trygghet

Salem ska vara en av Sveriges tryggaste kommuner med en valfärdsservice över genomsnittet i Stockholms län.

Kultur- och fritidsnämnden - Trygghet

Målbekrivning

Fritidsgårdar och fritidsfältare skapar en meningsfull fritid, vilket skapar trygghet för ungdomar och övriga medborgare.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
KoF - Fältstatistik möte med unga,st (2017-)	6600	1015	10%	●
KoF - Fältstatistik möte med vuxna, st (2017-)	400	63	10%	●
KoF - Stockholmsenkäten % (2017-)	70 %	75 %	40%	●
KoF - Trygghetsmätning (2017-)	65	60	40%	●

Måluppföljning

Målet Trygghet ger 60 % och får ett gult resultat. 2017 års resultat var 0% och rött. De olika indikatorerna utfaller på följande sätt:

*Fältstatistik, möte med unga st - Fritidsfältandets antal kontakter med unga har minskat kraftigt under de senaste åren och minskningen har fortsatt under 2018. Fr o m okt ingår socialfältandet som en del av verksamheten och även i statistiken. Då visas det en ökning i kontakter. Socialfältprojektet delfinansieras av kultur- och fritidsnämnden med att en fritidsfältstjänst förts över till projektet.

Anledningen till resultatet är hög personalomsättning och påföljande svagheter i rutinerna runt fritidsfältandet. Det har givit att ex riktad verksamhet som tidigare höjt resultatet ej har kunnat genomföras. Ex fredagsfotboll, där stök och hot tvingar verksamheten att upphöra under långa perioder. Den återupptogs under hösten. Fr o m oktober har samverkan med socialtältarna genomförts i t ex Projekthuset i Skyttorp och på fältet.

*Fältstatistik, möte med vuxna st - Se ovan, punkt "Fritidsfältande, kontakt med unga". Verksamhetens minskade kontakter med unga ger samma effekt på antalet möten med vuxna på fältet.

*Stockholmsenkäten, svar på trygghetsfråga i % - Resultatet av Stockholmsenkätens mätning av trygghet är en mindre ökning från 73% upplev trygghet 2017 till 75% 2018. Ökningen är främst hos pojkar i år 9. Stockholmsenkäten frågar ungdomar i år 2 i gymnasiet och år 9: "Elever som känner sig ganska eller mycket trygga om de går ut ensam sent en kväll i området där du bor".

* SCB-enkäten, svar på trygghetsfråga i % - SCB medborgarenkät med frågan om trygghet ger 60 i svarsfrekvens. Det är en ökning från 2017 då resultatet var 55. Det ger ett gult resultat, men når ej indikatorvärde 65. Den upplevda tryggheten hos medborgarna har ökat på ett år.

Miljö - Perspektiv

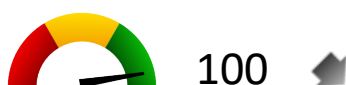
5. Kommunens övergripande mål - Hållbar miljö

Salems kommun ska ta sitt ansvar för utvecklingen mot en allt mer hållbar miljö.

Kultur- och fritidsnämnden - Miljö

Målbeskrivning

Kommunalt finansierade anläggningar ska om möjligt använda miljövänliga och energieffektiva material, maskiner och metoder och naturmiljövärden skall beaktas.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
KoF - Besiktningar med miljökrav % (2017-)	75 %	100 %	50%	●
KoF - Energiförbrukning KoF kWh (2017-)	2116000	1905000	50%	●

Måluppföljning

Målet Hållbar miljö når 100 % och ger ett grönt resultat. För 2017 var resultatet 100 % och grönt resultat. De två indikatorerna utföll på följande sätt:

- * Besiktningar med miljökrav - Samtliga besiktningar av kommunala fritidsanläggningar har utförts under 2018 och har en miljöplan kopplad till sig. Målet är uppnått liksom för 2017 och når grönt resultat.
- * Energiförbrukning KOF kWh- Energiförbrukningen på sex av Kultur- och fritidsförvaltningens centrala fritidsanläggningar visar ett resultat på 1905000 kWh och ger ett grönt resultat. Det är en ökning av energiförbrukningen mot 2017, 1690288 kWh. Den varma sommaren och hösten gav ökad nedkylningsförbrukning på ishallen mot år 2017.

Medarbetare - Perspektiv

7. Kommunens övergripande mål - Attraktiv arbetsgivare

Salems kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Kultur- och fritidsnämnden - Attraktiv arbetsplats

Målbeskrivning

Kultur- och fritidsförvaltningen ska vara en attraktiv arbetsplats.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Personal - Hållbart-Medarbetar-Engagemang (HME)	75	72.5	100%	●

Måluppföljning

2018 års medarbetarenkät för HME, Hållbart Medarbetar Engagemang, ger resultatet 72,5 för Kultur och fritidsförvaltningen och ett gult resultat. Det är en förbättring mot 2017 år resultat 67,2. HME-enkäten görs med ett större antal frågor vartannat år och ett mindre vartannat år. 2018 var enkäten med ett mindre antal frågor, 9 st. Jämfört med samma mindre enkät 2016 har resultatet, 51, förbättrats mycket. Enkäten är framtagen från SKL.

Ekonomi - Perspektiv

9. Kommunens övergripande mål - Stabil ekonomi

Salems kommun ska ha en stabil ekonomi.

Kultur- och fritidsnämnden - Ekonomi

Målbeskrivning

Nämnden ska uppvisa en ekonomi i balans och en hög prognossäkerhet.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
KoF - Ekonomi i balans % (2017-)	100 %	110.9 %	60%	●
KoF - Hög prognossäkerhet % (2017-)	100 %	109.1 %	40%	●

Måluppföljning

Målet Stabil ekonomi ger ett resultat på 100 % och ger grönt. Det är samma resultat som för 2017. Indikatorerna utföll på följande sätt:

*Ekonomi i balans % - Resultatet för Kultur- och fritidsnämnden visar + 1579 tkr d v s 110,9 % jämfört med 2017 103,7 %. Detta ger ett grönt resultat. Anledningen är att Ersboda 4H-gård ej kunnat starta + 550 tkr, projektmedel för "Rönninge Mötesplats" ligger med helårsinsats för 2018 + 713 tkr men ska genomföras till stora delar under 2019, vakanser inom personal på fritidsgård och bibliotek.

*Hög prognossäkerhet % - Resultatet för Kultur- och fritidsnämndens prognossäkerhet visar på 109,1 % jämfört med 103,0 % för 2017. Detta ger ett grönt resultat. Prognossäkerheten har varit svår att bedöma på främst posten med Ersboda 4H-gårds renovering, vilket varit föremål för resultatlösa upphandlingar under stora delar av 2018. Klar i dec 2018. Men även projektmedel för "Rönninge Mötesplats" har tillkommit som helårsverksamhet efter första prognos 2018-03-31.

Ekonomisk översikt

Resultaträkning, drift, konto, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
3 - Intäkter	850	640	1 035	395	185
9 - Interna intäkter	-0	5	1 090	1 085	1 090
INTÄKTER	850	645	2 125	1 480	1 276
4 - Kostnader/Utgifter	-4 722	-5 193	-5 061	132	-339
5 - Kostnader för arbetskraft	-8 128	-9 239	-8 898	341	-770
6 - Övr verksamhetskostnader	-1 365	-1 428	-1 166	262	198
7 - Övr verksamhetskostnader	-655	-419	-753	-334	-98
8 - Finansiella intäkter och kostnader	-2	-5	-1	4	1
9 - Interna kostnader	-104	-19	-325	-306	-221
KOSTNADER	-14 976	-16 304	-16 205	99	-1 229
Totalt	-14 126	-15 659	-14 080	1 579	47

Resultaträkning, drift, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
400 - Kultur och fritidsnämnd	-374	-424	-402	22	-28
4111 - Kultur och fritidsenheten	-6 312	-6 884	-6 473	411	-161
4112 - Fritidsgårdsverksamheten	-3 468	-4 188	-3 212	975	256
4113 - Biblioteksenheten	-3 972	-4 164	-3 993	171	-21
Kultur och fritid	-14 126	-15 659	-14 080	1 579	47

Resultaträkning, investeringar, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
4111 - Kultur och fritidsenheten	-509	-238	-155	83	354
4112 - Fritidsgårdsverksamheten	-86		0	0	86
4113 - Biblioteksenheten	-97				97
Kultur och fritid	-693	-238	-155	83	537

Ekonomisk redogörelse

Driftsbokslut 2018

Kultur- och fritidsnämndens resultat för 2018 är + 1579 tkr. För resp enhet blev bokslutet:

Fritidsgårdsverksamheten +975 tkr

Biblioteket + 171 tkr

Kultur- och fritidsenheten +433 tkr.

Överskottet kommer från:

* Kulturverksamhet, där medel för Ersboda 4H gård (driftsbidrag 450 tkr samt driftsinventarier 100 tkr) ej används då verksamheten ej påbörjats. Den planeras att påbörjas under 2019 och driftsinventarier på 100 tkr överförs till 2019 (driftsbidrag finns i budget för 2019).

* Under 2018 påbörjades ett ettårigt projekt för fritidsgårdsverksamheten "Rönninge mötesplats" med budget på 940 tkr. Då projektet löper på ett år och beräknas avslutas under kv 3 2019 äskas att överföra 713 tkr till år 2019.

* Överskott från bl a Fritidsgårdsverksamheten p g a personalvakanser. Ett antal ur personalen har under 2018 avslutat anställningar och verksamheten har då hållits öppen med vikarier.

* Överskottet hos biblioteket kommer av vakanser.

* Ökningen av intäkter kommer från statsbidrag för Sommarlovsverksamhet och Lovverksamhet från Socialstyrelsen, Fritidsgårdsverksamhet från MUCF samt för "Språknätverk Salem" och "Stärkta bibliotek" från Kulturrådet till biblioteket.

* Biblioteket, redovisar ökade intäkter i form av stöd från Försäkringskassa.

Jämfört med 2017 blev resultatet högre, + 539 tkr för 2017 och för 2018 +1579 tkr.

Investeringsbokslut

* Investeringsresultatet för 2018 uppvisar + 83 tkr i resultat. Överskottet kommer från projekten "Nytt lokalbokningssystem" +88 tkr. Här har Salem gått med ca 200 st andra kommuner för att tillsammans med SKL utveckla ett standardiserat lokalbokningssystem. Projektet beräknades vara klart under 2018 men upphandlingen avbröts p g a för få anbud. Anslaget för nytt lokalbokningssystem 88 tkr, äskas att överföras till 2019.

2017 var resultatet för investeringar +158 tkr.

Händelser inom kultur- och fritidsförvaltningens verksamhet 2018

* Upphandling av drift av Säby Sim- och sporthall har genomförts. Medley AB fortsätter driva Säby Sim- och sporthall.

* Arbetet med Ersboda 4H-gård har fortsatt. Inga anbud inkom utan direktupphandling har genomförts. Projektet har blivit dyrare än beräknat och ytterligare stöd från Leader Sörmlandskusten har beviljats. Nu lämnar Leader Sörmlandskusten stöd med 3000 tkr och Länsstyrelsen 1000 tkr i bidrag för projektet.

* Fritidsgården och Eurostar har med stöd av Film Stockholms startat filmvisning för ungdomar en gång i månaden på Murgrönan.

* Från september har Fritidsgårdsverksamheten stöttat det nya socialfältprojektet med en av fyra fritidsfälttjänster.

* Biblioteket har haft följande författarbesök under 2018: Anna Laestadius Larsson, Ingrid Kindahl, Marija Fischer Odéhn, Camilla Lagerqvist, Esbjörn Jorsäter, Magnus Nordin, Mats Wänblad, Dan Höjer.

* Valborgsmäsofirandet i Skönviksparken lockade ny storpublik, ca 1000-1200 st personer.

* Salems IF innebandy herrar kvalade till elitserien SSL i innebandy. Salems Kommun sponsrar Salems IF elitsatsning med 117 tkr.

* Kultur- och fritidsförvaltningen har deltagit i projekteringen av Fågelsångsskolan och des idrottshallen.

* Extra väktarinsatser på kommunala verksamheter i kommunen genomförts ex biblioteket och fritidsgården.

* Biblioteket har fått ett bidrag från Kulturrådet på 500 tkr, inom projektet "Stärkta bibliotek". Bidraget kommer att användas till personalförstärkning under 2018 och 2019.

* Biblioteket har startat ett språknätverk tillsammans med förskolan och med bidrag från Statens kulturråd. Språknätverket kommer att erbjuda utbildning och träffar under året. För årskurs 5 driver biblioteket ett skapande skola projekt, projektet som syftar till fördjupad läsning och läsförståelse avslutades i maj med att klasserna som deltog fick träffa en författare.

*För att uppmuntra barn och ungdomar att läsa mer under sommarlovet har biblioteket arbetat med Sommarboken, och har haft flera träffar och aktiviteter i juni och juli. Alla barn som lämnar in sommarbokshäftet får en bok.

*Biblioteket hade även en välbesökt Harry Potter temadag. Över 50 barn och ungdomar deltog i pyssel och andra aktiviteter.

*Kultur- och fritidsförvaltningen har deltagit med Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen arbete att byta Salemsvallens lilla plans konstgräsmatta. Konstgräs är utlagt och planen har kompletterats med högre bollnät och åtgärder att minska granulatsvinn. Även på Berga bollplan har åtgärder genomförts för att minska granulatsvinnet, bl a stöd runt uppsamlingsplats, filter i brunnar, nya borstar mm

*Näridrottsplatsen i Söderby med tillhörande gym och lekpark har invigts

*Åtgärder för att öka tillgängligheten i Garnuddens friluftsområde har genomförts med s k LONA-pengar från Länsstyrelsen. Åtgärder är bla anpassning av grillplatsen, gymredskap för funktionsnedsatta och gångstråk för synnedsatta.

*Under jul och nyårshelgerna har ytskiktet på idrottshallsgolvet i Nytorpshallen bytts.

*Via stöd från Socialstyrelsen har sommarlovsverksamhet och lovverksamhet genomförts i form av ex sportscamp, prova-på verksamheter, trolleri mm på sommarlov, sportlov, påsklov, höstlov och jullov.

Intern kontroll 2018

Kultur- och fritidsförvaltningen har enligt internkontrollplanen för 2018 kontrollerat följande områden:

- Kontroll av kundfakturor/utbetalningar
- Kontroll av entreprenadavtal
- Kontroll av konstsamlingen
- Kontroll av kontanthantering
- Kontroll av underlag för föreningsbidrag
- Kontroll av diarietförteckning
- Kontroll av Kultur- och fritidsnämndsadministration
- Kontroll av lager fritidsgården
- Kontroll av fältverksamheten
- Kontroll av lönerapport
- Kontroll av Upphandling/avtalstrohet
- Kontroll av attestering/attestförteckning
- Kontroll av Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Kontroll av web
- Kontroll av Intäkts- och bidrags flöden, både rutiner och möjlighet att söka

Utfallet av den interna kontrollen är på samtliga områden utan anmärkning, förutom kassahantering Fritidsgårdsverksamheten där decembers insättning av medel ej stämmer mot fakturor p g a inbrott och utgåga datum på varor.

Framåtblick 2019

Biblioteket Nationell nivå

Den 1 mars 2019 kommer slutredovisningen för den nationella biblioteksstrategin. Många hoppas på att beslut om statsbidrag för bibliotekssektorn efter det kommer att tas. Framst för att göra biblioteksverksamheten mer likvärdig för alla invånare. Regionbiblioteken i Sverige kommer att erbjuda utbildningar de kommande tre åren för personal på folkbiblioteken i digital kompetens, med hjälp av statliga pengar.

Biblioteket Salem

Den nya läroplanen för förskolan och språknätverket innebär att fler förskolebarn kommer att besöka biblioteket. Den nya skolan och förskolan som ska byggas medför också att besök av små barn ökar. Även utbyggnaden av Salems centrum medför fler möjliga besökare för biblioteket. Bibliotekets lokaler behöver rustas upp vad gäller värme, ventilation, golv, fasad och avdelningen för små barn skulle behöva byggas ut. Efterfrågan finns på biblioteksverksamhet i Rönninge.

Fritidsgård

*Fortsatt arbete med trygghetsfrågor på fritidsgårdarna

*Rönninge mötesplats fortsätter till aug-sept, därefter utvärderas verksamheten

*Samarbetet med Socialförvaltning vad avser socialfältprojektet fortsätter med diskussioner om utveckling av samverkan, aktiviteter mm.

- *Lovverksamhet tillsammans med Kulturskola, bibliotek, kultur- och fritidsenhet mfl
- *Fortsättning på projektet med filmvisning på Murgrönan som får stöd av Film Stockholm
- *Utveckla aktiviteter som stimulerar flickors deltagande i verksamheten och aktiviteterna.

Kultur- och fritidsenheten

- *Genomföra renvoeringen och starta verksamheten vid Ersboda 4H-gård. Redovisa stödet för EU-medel via Leader Sörmlandskusten och Länsstyrelsen
- *Fortsätta att delta i utvecklingen av Fågelsångens skola och idrottshall
- *Genomföra projektet "Dokumentera Salems utveckling" via en marknadsföringsinsats från Intellecta reklambyrå mfl där vi söker minnen från kommunens utveckling 1984-2018 från medborgarna
- *Med MSB genomföra projektet att utveckla Prästboda bollplan med konstgräs och toalett med förråd.
- *Lovverksamhet tillsammans med Kulturskola, bibliotek, fritidsgård mfl
- *Byta ljudanläggningar på tre st idrottshallar, Säby, Skogsäng Rönninge
- *Arbeta med nya avtal för drift av Skogsängshallen och Möllebadet
- * Nytt förråd för innebandysarg mm i Skogsängshallen

Barn- och utbildningsnämnden

Nämndens ordförande: Lennart Ejenäs (M)

Årsbokslut 2018

Vision

Salem är den nära kommunen. Här är det bra att växa upp och bo under hela livet. Det är nära till naturen, nära till goda kommunikationer, nära dialog mellan boende och alla som arbetar för dem. Vi tar tillvara den lilla kommunens fördelar, skapar god miljö och trygghet med kvalitet och stabil ekonomi.

Våra främsta kännetecken är skolor med bra resultat och trivsel, aktiva småföretag, ett berikande föreningsliv och en välfärd där ingen lämnas utanför. Samarbete, tillgänglighet, engagemang och nytänkande är värdeord för kommunens arbete.

Medborgare - Perspektiv

1. Kommunens övergripande mål - Tillgänglighet

Salems kommun ska tillvarata den lilla kommunens fördelar för att med närhet, tillgänglighet och effektivitet skapa förtroende.

Barn- och utbildningsnämnden -Samarbete och information

Målbeskrivning

Det ska råda ett bra samarbete mellan föräldrar och förskolan/skolan, föräldrarna ska få den information de behöver och känna sig delaktiga i sitt barns lärande och utveckling (Barnkonventionen artikel 5, 18, 19)

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
BoU - Delaktighet 2018	85 %	73 %	25%	●
BoU - Information 2018	85 %	75 %	25%	●
BoU - Information fritidshemmet 2018	85 %	37 %	25%	●
BoU - Samarbete 2018	85 %	87 %	25%	●

Måluppföljning

Både i förskolan och skolan upplever vårdnadshavare att de har ett gott samarbete med förskolan/skolan och i förskolan har upplevelsen av gott samarbete ökat. Vårdnadshavarnas upplevelse av att vara delaktiga i och få information kring sitt barns utveckling har dock fortsatt sjunka under 2018 från en redan nedåtgående trend mellan år 2016 och 2017. Vårdnadshavares upplevelse av information från fritidshemmet visar på samma låga värde som år 2017.

Under hösten har förvaltningen genomfört kvalitetsdialoger där analyser av resultaten från elev- och föräldraenkäten har diskuterats, samt hur upplevelsen av delaktighet och information från förskola, skola och fritidshemmet kan stärkas.

I förskolan genomförs både individuella samtal och gruppsamtal med föräldrar och barnets och barngruppens utveckling. En förklaring till att vårdnadshavare inte upplever sig delaktiga kan vara att endast gruppsamtal hunnit genomföras innan vårdnadshavare svarar på enkäten. Vid gruppsamtalen får inte vårdnadshavare lika djup information om sitt eget barn, vilket kan bidra till en lägre delaktighet. Förskolan ser också att de behöver bli bättre på att sätta ord på pedagogiken, förskolans arbetssätt och barnens utveckling till föräldrarna. Inför 2019 kommer förskolorna ändra rutinerna kring gruppsamtalen och de individuella föräldrasamtalen så att de ligger bättre i tid för föräldrarna under hösten och våren. De kommer också tänka ut andra sätt och andra forum för att informera föräldrar under, t.ex. genom drop-in och fler spontana besök. Ledningen ska också uppmuntra pedagogerna mer till att berätta för föräldrarna om barnens utveckling/barnens progression och hur barnet lär sig i relation till andra.

Trenden i grundskolan är att vårdnadshavares upplevelse av delaktighet i sitt barns lärande sjunker med stigande ålder på eleverna. Detta behöver inte nödvändigtvis vara negativt, då det kan tolkas som att vårdnadshavare har tillit till skolan att ansvara för elevernas lärande och utveckling. Enheterna kommer fortsätta arbeta för att kontinuerligt informera och involvera vårdnadshavare i sitt barns lärande, genom t.ex. information i Schoolsoft, föräldramöten och veckobrev.

En förklaring till det låga resultatet i fritidshemmet kan vara att fritidshemmet inte alltid berörs under utvecklingssamtalen. Inom det fritidshemsnätverk som drivs för fritidshemspersonal i kommunen har flera åtgärder planerats för att öka vårdnadshavares upplevelse av information om sitt barn utveckling, t.ex. hur man använder Schoolsoft i kommunikationen, genom fritidshemmets veckobrev och andra kommunikationskanaler. Framöver ska elevernas utveckling i verksamheten tas upp under utvecklingssamtalen och fritidshemmets uppdrag enligt läroplanen kommer kommuniceras tydligare utåt.

2. Kommunens övergripande mål - Trygghet

Salem ska vara en av Sveriges tryggaste kommuner med en välfärdsservice över genomsnittet i Stockholms län.

Barn- och utbildningsnämnden -Trygghet, studiero och stimulans

Målbekrivning

Barn och ungdomar i alla verksamheter ska uppleva trygghet, studiero och stimulans (Barnkonventionen artikel 2, 3, 6, 12 - 16, 18, 19, 24, 26, 29 - 33)

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
BoU - Stimulans fritidshemmet 2018	60 %	81 %	10%	●
BoU - Stimulans förskola 2018	85 %	91 %	10%	●
BoU - Stimulans grundskola 2018	60 %	73 %	10%	●
BoU - Stimulans gymnasiet 2018	60 %	63 %	10%	●
BoU - Studiero grundskola 2018	70 %	56 %	10%	●
BoU - Studiero gymnasiet 2018	70 %	64 %	10%	●
BoU - Trygghet fritidshemmet 2018	85 %	97 %	10%	●
BoU - Trygghet förskola 2018	85 %	87 %	10%	●
BoU - Trygghet grundskola 2018	85 %	91 %	10%	●
BoU - Trygghet gymnasiet 2018	85 %	72 %	10%	●

Måluppföljning

För förskola och grundskola är resultaten snarlika mot föregående år med en mycket god upplevelse av trygghet i verksamheten och att föräldrar och elever upplever att barnen/eleverna stimuleras i sitt

lärande. Studieron i grundskolorna är dock fortsatt ett utvecklingsområde, där framförallt studieron i årskurs 5 sticker ut negativt.

Vad gäller trygghet, studiero och stimulans inom gymnasiet ser vi sämre resultat under 2018 mot föregående år. Framförallt har elevernas upplevda trygghet i gymnasiet minskat med hela 17 procentenheter. Även elevernas upplevelse av stimulans i skolarbetet har minskat med 16 procentenheter.

Att vårdnadshavare i förskola upplever att sitt barns lärande sker i en trygg miljö och att barnet stimuleras i sitt lärande och utveckling är glädjande. Det har föregåtts av ett systematiskt arbete där förskolorna utvecklat ett processinriktade arbetssätt som bidrar till att skapa tydlighet och trygghet för barn och vårdnadshavare. Förskolorna har också arbetat aktivt med anpassningar utifrån varje barns behov samt med att dela in barnen i mindre sammanhang med variation i aktiviteterna.

Elevers och vårdnadshavares upplevelse av studiero uppvisar inga tydliga mönster utan varierar kraftigt mellan årskurser och skolor. Vi kan dock ana en svagt vikande trend. Denna beror enligt rektorerna mycket på elevsammansättning och andra förutsättningar i de berörda klasserna. Tidigare analyser av studieron har visat att kvalitén i undervisningen och nivån på lärarnas ledarskap i klassrummet har stor betydelse för studieron. Inom Undervisningslyftet som pågår fram till sommaren 2019 arbetar skolorna med att förbättra planering, genomförande och uppföljning av undervisningen, vilket bör påverka studieron i positiv riktning. I januari 2019 genomfördes även en kommungemensam studiedag med temat ledarskap i klassrummet och arbete med särskilda anpassningar.

Även skolornas förmåga att stödja elever i behov av särskilt stöd påverkar elevernas studiero i grundskolorna. Satsningar på elevhälsoarbetet spelar därför stor roll för utvecklingen av en god lärmiljö. Det utvecklingsarbete som pågår inom Stöd- och utvecklingsenheten med ett ökat fokus på främjande och förebyggande arbete och enhetens förstärkta närvaro i skolorna fortsätter under 2019, vilket är ett led i att förbättra skolornas förmåga att anpassa undervisningen för varje elev.

Rönninge gymnasium har historiskt sett haft höga värden inom området trygghet. Att upplevelsen av trygghet har sjunkit beror enligt rektors analys till stor del på att skolan inte lyckats tillgodose elevernas behov av stöd och extra anpassningar eller skapat tillräcklig trygg och stimulerande lärmiljö.

Skolledningen ser skolans fortsatta arbete med trygghet, studiero och stimulans som en helhet, dvs. de enskilda faktorerna kan inte hanteras separat utan man måste se elevens hela situation. Hur skolan hanterar elevhälsa, extra anpassningar och särskilt stöd är faktorer som påverkar studieron såväl som elevernas trygghet. Även vuxennärvaro, arbete med relationell ingång samt elevdemokratiska processer påverkar elevernas upplevelse av trygghet, studiero och stimulans.

Miljö - Perspektiv

5. Kommunens övergripande mål - Hållbar miljö

Salems kommun ska ta sitt ansvar för utvecklingen mot en allt mer hållbar miljö.

Barn- och utbildningsnämnden -Hållbar utveckling

Målbeskrivning

BoU ska verka för att alla verksamheter arbetar för en hållbar utveckling

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
BoU - Andel ekologiska livsmedel 2018	45 %	35 %	50%	●
BoU - Miljöcertifierade förskolor och skolor 2018	60 %	67 %	50%	●

Måluppföljning

Grön Flagg är en kvalitetssäkring av arbetet med lärande för hållbar utveckling som den obundna organisationen Håll Sverige rent tagit fram. En certifiering innebär att förskolor och skolor arbetar så att barn och unga deltar, planerar och genomför aktiviteter för hållbar utveckling. Salemskolan har under 2018 som första skola i Salem blivit certifierad enligt Grön Flagg. Alla förskolor i Salem arbetar aktivt med

hållbar utveckling. Samtliga utom Skyttorps förskola är certifierade och Skyttorp arbetar aktivt för att certifiera sig.

När det gäller indikatorn ekologiska livsmedel så är utfallet för 2018 35 % ekologiska varor. Det är en sänkning från 43 % till 35 % vilket innebär att vi inte når målvärdet för indikatorn.

Sänkningen har flera orsaker. Dels kan vi se att vissa enheter missat att kontera ekologiska livsmedel på aktivitetskoden för ekologiska livsmedel, vilket gör att förvaltningen inte har möjlighet att urskilja dessa. Vi ser en ökning av aktivitetskoden för skolmåltider där förvaltningen misstänker att det ändå rör sig om att ekologiska varor köpts in men konterats fel. Vidare har det totala utfallet av livsmedelsinköp ökat inom barn- och utbildningsverksamheterna från 7,6 miljoner till 8,4 miljoner. Några enheter har också rapporterat att torkan sommaren 2018 ledde till brist och stigande priser, framförallt på ekologiska råvaror, vilket tvingat dem att skära ner på andelen ekologiska råvaror för att hålla budget. Det är en trend som råder nationellt. Under 2019 kommer förvaltningen ännu tydligare uppmana enheterna att handla ekologiska livsmedel och att kontera inköpen rätt.

Utveckling och lärande - Perspektiv

6. Kommunens övergripande mål - Lärande miljö

Salems förskolor och skolor ska erbjuda en lärande miljö som ger barn och elever goda förutsättningar för att förvärva kunskaper och ta ansvar för sin framtida utveckling. Eleverna ska nå en kunskapsnivå som ligger över genomsnittet i Stockholms län.

Barn- och utbildningsnämnden -Ansvar och inflytande

Målbekrivning

Alla elever ska ta ansvar för sitt eget lärande och uppleva att de har inflytande över den egna skolans arbete (Barnkonventionen artikel 2, 3, 12, 13 - 15, 23)

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
BoU - Ansvar grundskolan 2018	60 %	75 %	33%	●
BoU - Inflytande grundskola 2018	80 %	85 %	34%	●
BoU - Inflytande gymnasiet 2018	72 %	62 %	33%	●

Måluppföljning

Inflytandet som elever i grundskolan upplever har ökat med sju procentenheter vilket är glädjande. Trenden att grundskoleelevers upplevelse sjunker med stigande ålder är dock fortfarande tydlig.

Gymnasiets resultat har minskat. Minskningen beror på att eleverna inte i tillräckligt stor utsträckning känner att deras behov tas tillvara i undervisningen. Gymnasiet har under 2018 påbörjat insatser för att öka elevernas inflytande, tex. genom elevledda utvecklingssamtal. Detta har dock inte genomförts i den utsträckning som var planerat, men mer fokus kommer läggas på elevdemokratiska processer och delaktighet för elever under 2019.

Barn- och utbildningsnämnden -Kunskaper

Målbekrivning

Eleverna ska nå en kunskapsnivå som ligger på eller över genomsnittet i Stockholms län (Barnkonventionen artikel 13 - 15, 17, 18, 28, 29, 31)

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
BoU - Behörighet till yrkesförberedande program 2018	100 %	105.12 %	20%	●
BoU - Betyg i alla ämnen år 6 2018	100 %	97.4 %	10%	●
BoU - Betyg i alla ämnen år 9 2018	100 %	106.9 %	20%	●
BoU - Meritvärde högskoleförberedande program 2018	100 %	88 %	10%	●
BoU - Meritvärde yrkesförberedande program 2018	100 %	105.43 %	10%	●
BoU - Meritvärde år 9 2018	100 %	105.71 %	10%	●
BoU - Ämnesprov i matematik år 3 2018	100 %	87.67 %	10%	●
BoU - Ämnesprov i svenska år 3 2018	100 %	105.19 %	10%	●

Måluppföljning

Eleverna i Salems kommunala grundskolor presterar återigen mycket goda kunskapsresultat och Salems klättrar till en 8:e plats i riket i Kommun- och landstingsdatabasens sammanställning Öppna jämförelser. Vid delårsbokslutet i juli jämfördes Salems resultat 2018 med Stockholms läns resultat 2017 eftersom resultaten ännu ej var publicerade av SCB. Redovisningen av indikatorutfallet är nu baserad på officiell statistik för 2018.

Nationella prov, årskurs 3

När det slutgiltiga resultatet summerades för Stockholms län 2018 visade det sig att flertalet av resultaten såsom ämnesprov i matematik åk 3 höjts jämfört med de preliminära siffror som skrevs i delårsbokslutet i juli. Salems resultat i ämnesprov i matematik år 3 har också höjts, men då Salems jämförs med Stockholms län när vi tyvärr inte målet att ligga på eller över Stockholms läns resultat.

Andelen elever i årskurs 3 som deltagit i alla delprov och som nått godkänt i alla delprov i matematik var läsåret 17/18 64%, en ökning från föregående års resultat på 56%. Dock sämre än Stockholms läns kommuners kommunala skolor där 73% nådde målen. Resultaten skiljer sig kraftigt åt mellan skolorna där Nytorpsskolan nådde 100% godkända elever, Rönninge skola 88%, Säbyskolan 65% och Skogsängsskolan 40%. I Skogsängsskolan förklaras det låga resultatet av att ett av delproven inte genomfördes på ett korrekt sätt. Säbyskolan menar att även om resultaten är en förbättring jämfört med tidigare år är det tydligt att ytterligare systematisk resultatanalys på lärarnivå, stöd för att utveckla lärarna och utökat individuellt stöd till eleverna behövs för att lyfta resultaten.

Andelen elever i årskurs 3 som deltagit i alla delprov i svenska och som nått godkänt i alla delprov var läsåret 17/18 81%, 5,19% bättre än Stockholms läns kommuners kommunala skolor.

Betyg i alla ämnen årskurs 6

Andelen elever i årskurs 6 som nådde godkänt betyg i alla ämnen de läser ökade sedan föregående läsår från 77,5% till 78,7%. Dock fortfarande sämre än Stockholms läns kommunala skolor där genomsnittet var 80,8%. Rönninge skola och Nytorpsskolan ligger över 93%, Skogsängsskolan 75,4% och Säbyskolan 58,5%.

Betyg i alla ämnen årskurs 9

Andelen elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen ökade från 89,5% föregående läsår till 89,9%. Detta är 6,9% fler än i Stockholms läns kommunala skolor. Rönninge skola och Nytorpsskolan ligger runt 97%, Skogsängsskolan och Säbyskolan ligger runt 76%.

Av 2019 års statsbidrag för likvärdig skola kommer 1200 tkr användas för gemensamma satsningar för att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen i förskoleklass och grundskola och 3116 tkr kommer att fördelas utifrån skillnader i kunskapsresultat med hänsyn till skolornas andel av eleverna som saknade godkänt betyg i fler än 2 ämnen vårterminen 2018.

Genomsnittligt meritvärde årskurs 9

Det genomsnittliga meritvärdet för elever i årskurs 9 ökade från 243,1 till 251,8 poäng, 5,71% bättre än genomsnittet för kommunala skolor i Stockholms län.

Gymnasiebehörighet årskurs 9

Andelen elever i årskurs 9 som nådde behörighet till yrkesprogram ökade från 91,2% till 92,4% jämfört med föregående år. Detta är 5,12 % fler än i Stockholms läns kommunala skolor.

Meritvärde högskoleförberedande program 2018

Den genomsnittliga betygspoängen, GBP, för avgångselever på högskoleförberedande program på Rönninge gymnasium var läsåret 17/18 13,2 jämfört med 15,0 på kommunala gymnasieskolor i Stockholms län.

Meritvärde yrkesförberedande program 2018

Den genomsnittliga betygspoängen, GBP, för avgångselever på yrkesprogram på Rönninge gymnasium var läsåret 17/18 13,6 jämfört med 12,9 på kommunala gymnasieskolor i Stockholms län.

Medarbetare - Perspektiv

7. Kommunens övergripande mål - Attraktiv arbetsgivare

Salems kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Barn- och utbildningsnämnden - Attraktiv arbetsplats

Målbekrivning

Barn- och utbildningsförvaltningen ska vara en attraktiv arbetsplats

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Personal - Hållbart-Medarbetar-Engagemang (HME)	75	80	100%	●

Måluppföljning

Målet Attraktiv arbetsplats mäts genom Hållbart medarbetarengagemang (HME) som består av nio frågor till medarbetarna som tillsammans bildar ett totalindex och tre delindex; Motivation, Ledarskap och Styrning. Det samlade HME värdet för barn- och utbildningsförvaltningen har ett utfall på 80 med skalan 0-100. Värdet innebär att nämnden når sitt mål om att vara en attraktiv arbetsplats och dessutom har värdet förbättrats något sedan 2017. Majoriteten av alla enheter inom förvaltningen; framförallt Nytorpsskolan och chefsgruppen och staben, men även Skogsängsskolan, Salemskolan och Kulturskolan har höjt sitt HME värde från 2017 till 2018.

Barn- och utbildningsförvaltningen har ett mycket bra delindex på Motivation hos medarbetarna (82,3). Styrning ligger något lägre (81,4) och lägst värde fick delområdet Ledarskap (76,4). Förvaltningen har påbörjat ett antal aktiviteter under 2018 för en bättre styrning och ledning som kommer fortlöpa under 2019. Dessa beskrivs mer utförligt i nämndens Mål och budget för 2019, men ett exempel är översynen som gjorts av mål- och uppdragsbeskrivningar för lärare och förskollärare med tillhörande lönekriterier. Dessa har tagits fram under 2018 och ska införas under 2019. Ett annat exempel är att förvaltningen genomför en ledarskapsatsning för ett antal av barn- och utbildningsförvaltningens chefer tillsammans med en extern ledarskapskonsult.

Barn- och utbildningsnämnden -Medarbetare

Målbekrivning

BoU ska verka för ett gott medarbetar-, ledar- och chefskap på alla nivåer (Barnkonventionen artikel 2, 3, 12, 13 - 15, 23)

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Personal - Hållbart-Medarbetar-Engagemang (HME)	75	80	34%	●
Tillgänglighet/kommunikation - E-post	90 %	94 %	33%	●
Tillgänglighet/kommunikation - Telefon	90 %	64 %	33%	●

Måluppföljning

Det samlade HME värdet för barn- och utbildningsförvaltningen har ett utfall på 80 med skalan 0-100. Värdet innebär att nämnden når indikatormålvärdet och dessutom har värdet förbättrats något sedan 2017. En närmare beskrivning av denna indikator finns under barn- och utbildningsnämndens mål att vara en attraktiv arbetsplats.

Förvaltningen ser genomgående ett gott resultat i den årliga tillgänglighetsmätningen för förskole- och grundskolefrågor. Förvaltningen ser att det som främst behöver förbättras är tillgängligheten på telefon för frågor om gymnasiet, vilket är det område som drar ner helhetsresultatet. När det gäller förskola och grundskola har förvaltningen flera handläggare som svarar på frågor från medborgare. Däremot när det gäller gymnasiet har vi endast en avsatt handläggare inom området vilket vi ser är sårbart och vilket återspeglas i resultaten av tillgänglighet på telefon. Under våren 2019 kommer förvaltningen anställa ytterligare en till handläggare vars tjänst till viss del kommer riktas mot gymnasiefrågor vilket kommer öka tillgängligheten. Förvaltningen ser dock i mätningen att upplevelsen av de samtal som ändå tagits emot om gymnasiefrågor är att de präglats av ett gott bemötande med intresse och engagemang. Förvaltningen och verksamheterna är också bra på att besvara e-post inom tre arbetsdagar.

Överlag kommer förvaltningen ta med sig från tillgänglighetsmätningen att personalen ska hänvisa telefonen när man är på möten, tala in ett röstsvår på telefonen, säkra att alla har en uppdaterad e-post signatur med kontaktuppgifter samt vid e-post svar till medborgare komma ihåg att skicka med länkar till Salems kommuns hemsida så att medborgare själva kan läsa mer information om barn- och utbildningsverksamheterna.

Ekonomi - Perspektiv

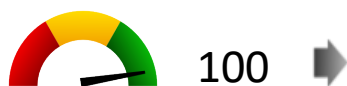
9. Kommunens övergripande mål - Stabil ekonomi

Salems kommun ska ha en stabil ekonomi.

Barn- och utbildningsnämnden -Ekonomi i balans

Målbekrivning

BoU ska uppvisa en ekonomi i balans

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
BoU - Bokslut i balans 2018	100 %	101 %	100%	●

Måluppföljning

Barn- och utbildningsnämndens utfall uppvisar en ekonomi i balans. Det ekonomiska utfallet för året blev 456 739 tkr, vilket resulterat i en positiv avvikelse på 3 471 tkr mot budget motsvarande 0,7 procent.

Barn- och utbildningsnämnden -Prognossäkerhet

Målbekrivning

BoU ska uppvisa en hög prognossäkerhet gällande årets resultat

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
BoU - Hög prognossäkerhet	100 %	101 %	100%	●

Måluppföljning

Vid analys av årsbokslutet 2018 ser förvaltningen en tämligen god prognossäkerhet med en avvikelse på 0,7 procent som stämmer in på utfallet. Förvaltningen går igenom och justerar rammallarna som ligger till grund för verksamheternas budgetar inför varje ny ramperiod. Fortsatta genomgångar och eventuella justeringar, tex. utifrån aktuella befolkningsprognoser kommer göras inför 2020.

Ekonomisk översikt

Resultaträkning, drift, konto, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
3 - Intäkter	103 454	100 918	110 127	9 209	6 673
9 - Interna intäkter	272 996	271 995	279 423	7 429	6 428
INTÄKTER	376 449	372 913	389 550	16 637	13 101
4 - Kostnader/Utgifter	-234 567	-246 230	-246 045	185	-11 478
5 - Kostnader för arbetskraft	-273 020	-283 556	-287 138	-3 582	-14 118
6 - Övr verksamhetskostnader	-23 282	-20 530	-23 392	-2 863	-110
7 - Övr verksamhetskostnader	-15 050	-11 152	-14 472	-3 320	578
8 - Finansiella intäkter och kostnader	-2		-25	-25	-23
9 - Interna kostnader	-267 492	-271 655	-275 217	-3 562	-7 725
KOSTNADER	-813 413	-833 123	-846 289	-13 166	-32 876
Totalt	-436 963	-460 210	-456 739	3 471	-19 775

Resultaträkning, drift, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
600 - BoU Nämnd	-475	-735	-709	26	-234
610 - Förvaltningsövergripande	-11 623	-12 495	-15 514	-3 019	-3 891
611 - Förskola och pedagogisk omsorg	-97 228	-101 107	-100 934	173	-3 706
612 - Område grundskola	-201 408	-213 576	-210 423	3 153	-9 014
613 - Särskolan	-12 779	-11 908	-13 589	-1 681	-810
614 - Vux, SFI och Gruv	-6 322	-8 273	-7 597	676	-1 276
615 - Elevhälsan	-27 923	-29 177	-29 341	-165	-1 419
616 - Kulturskolan	-4 371	-4 517	-4 553	-37	-182
617 - Gymnasiet	-65 740	-67 985	-65 304	2 681	435
619 - Flerspråkighet Centralt	-9 094	-10 437	-8 774	1 662	320
Barn och utbildning	-436 963	-460 210	-456 739	3 471	-19 775

Resultaträkning, investeringar, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
610 - Förvaltningsövergripande	21	-985	88	1 073	67
611 - Förskola och pedagogisk omsorg	-112	-1 365	-1 204	161	-1 092
612 - Område grundskola	-373	-750	-954	-204	-581
615 - Elevhälsan	-79				79
616 - Kulturskolan	-137	-100	-146	-46	-9
Barn och utbildning	-680	-3 200	-2 217	983	-1 536

Ekonomisk redogörelse

Årsbokslut 2018

Drift

Barn- och utbildningsnämndens budget år 2018 är 460 210 tkr. Det ekonomiska utfallet för året blev 456 739 tkr, vilket resulterat i en positiv avvikelse på 3 471 tkr mot budget motsvarande 0,7 procent.

Intäkterna blev 16 637 tkr högre än budget och kostnaderna 13 166 tkr.

Förvaltningsövergripande inkl. nämnden

Nämndens och den förvaltningsövergripande verksamhetens del av årets budget är 13 230 tkr. Årets ekonomiska utfall blev 16 223 tkr, vilket resulterat i en negativ avvikelse på 2 993 tkr. 2017 visade nämnden och den förvaltningsövergripande verksamheten omvänt en positiv avvikelse på 577 tkr mot budget.

Den negativa avvikelsen består i uteblivna statsbidrag avseende karriärsteg för lärare motsvarande 1 215 tkr, samt bidrag för utbildningskostnader för asylsökande barn och elever med 729 tkr. Ett nytt avtal för kommunens skolskjutsar har medfört ökade resekostnader vilket också är en del av den negativa avvikelsen mot budget.

Förskoleverksamheten

Budget år 2018 för förskola och pedagogisk omsorg är 101 107 tkr. Det ekonomiska utfallet för året blev 100 934 tkr, vilket medfört en positiv avvikelse mot budget på 173 tkr. Intäkterna blev 3 210 tkr högre än budget och kostnaderna 3 037 tkr.

År 2017 visade förskoleverksamheten en positiv budgetavvikelse på 184 tkr.

Förskola och pedagogisk omsorg centralt (negativ avvikelse 308 tkr)

Centrala övergripande kostnader och intäkter resulterade i ett underskott mot budget på 308 tkr. Det beror främst på att Salem haft färre barn i de egna kommunala förskolorna och därmed köpt fler platser från fristående enheter eller andra kommuner.

Förskolan, kommunala enheter (positiv avvikelse 473 kr)

Öppna förskolan resulterade i ett svagt överskott på 8 tkr. Säby respektive Skogsängs förskoleområde visade båda en positiv avvikelse mot budget på 513 tkr respektive 727 tkr. Däremot visade Rönninge förskoleområde en negativ avvikelse mot budget på 767 tkr. Sammantaget visar nämnda enheter en positiv avvikelse mot budget på 473 tkr.

Den negativa avvikelsen i Rönninge förskoleområde beror framförallt på att personalkostnaderna varit för stora i relation till det lägre barnantalet.

Överskottet inom förskoleverksamheten som helhet beror på att Säby och Skogsängs förskoleområden haft lägre kostnader för inköp av förbrukningsmaterial och personal. Samtidigt har barnantalet överskridit det förväntade antalet inom dessa två förskoleområden vilket resulterat i att intäkterna blivit högre.

Grundskoleverksamheten

Grundskolans budget år 2018 är 213 576 tkr. Det ekonomiska utfallet för året blev 210 423 tkr, vilket medfört en positiv avvikelse mot budget på 3 153 tkr. De kommunala grundskolorna visar en positiv avvikelse mot budget på 438 tkr inklusive modersmål och Salemskolans särskoleverksamhet. Utan dessa två enheter kvarstår ett underskott på 679 tkr. Den centrala grundskolan visar ett överskott på 2 715 tkr.

Grundskolan centralt (positiv avvikelse 2 715 tkr)

Ökade intäkter till följd av fler sålda platser med 1 893 tkr. Ökade kostnader till följd av fler köpta platser med 1 664 tkr. Ökade intäkter via barnomsorgsavgifter, statsbidrag från Migrationsverket med 1 408 tkr. Ökade intäkter vid momsättersökning med 47 tkr. Minskade kostnader för skolpeng med 1 933 tkr. Obudgeterade kostnader för dataprogram ger en negativ avvikelse med 380 tkr, datorer 133 tkr och konsultkostnader 168 tkr. Kostnader för utbildning och kompetensutveckling överstiger budget med 60 tkr.

År 2017 visade grundskolan centralt en positiv avvikelse på 6 538 tkr.

Grundskolan, kommunala enheter

Skogsängsskolan visar en negativ avvikelse mot budget på 252 tkr. Avvikelsen beror främst på ett lägre elevintag än beräknat. Skolan har även ett stort antal elever med behov av särskilt stöd.

Kostnadsdämpande åtgärder har vidtagits och verksamheten beräknas vara i balans 2019.

Säbyskolan visar en negativ avvikelse mot budget på 615 tkr. Intäkterna blev 3 012 tkr högre än budget och kostnaderna 3 627 tkr. Säbyskolan har många elever med behov av särskilt stöd vilket tyngt

verksamheten ekonomiskt. Säbyskolan har därför under året fått ett nettotillskott av bidrag. Städ- och renhållningstjänster visar ett underskott på 93 tkr mot budget samt inköp av förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial ett underskott på 500 tkr. Merparten av materialet avser kostnader för läromedel då behovet varit stort till följd av omfattande elevintag. Säbyskolan har samtidigt hållit nere personalkostnaderna genom relativt större klasser med elever än tidigare. Under ett läsår beräknas den fulla besparingseffekten av detta bli 1 000 tkr.

Rönninge skola visar ett försumbart överskott mot budget på 76 tkr och Nytorpsskolan ett överskott på 113 tkr. De bägge skolornas överskott beror framför allt av lägre städkostnader till följd av en kreditering som skett dagarna innan bokslut.

Salemskolan visar en positiv avvikelse på 906 Tkr. Avvikelsen beror framför allt på att verksamheten inte har haft någon skolsköterska och kurator under 2018.

Grundsärskolan

Grundsärskolans budget år 2018 är 11 908 tkr. Det ekonomiska utfallet för året blev 13 589 tkr, vilket medfört en negativ avvikelse mot budget på 1 681 tkr. Den kommunala grundsärskolan har en positiv avvikelse mot budget på 34 tkr och den centrala en negativ på 1 715 tkr.

År 2017 visade grundsärskolan en negativ avvikelse på 2 267 tkr.

Grundsärskolan centralt (negativ avvikelse 1 715 tkr)

Avvikelsen för grundsärskolan centralt kan härledas till:

Ökade kostnader på grund av fler elever och mer kostsamma placeringar utanför kommunen, motsvarande 1 392 tkr. Ökade kostnader för köp av platser i vår kommunala grundsärskola Salemskolan, motsvarande 240 tkr. Ökade intäkter för barnomsorgsavgifter avviker positivt med 22 tkr, medan utebliven momsåtersökning avviker negativt med 99 tkr.

Grundsärskolan, kommunal enhet (positiv avvikelse 34 tkr)

Den kommunala grundsärskolan visar en försumbar positiv budgetavvikelse på 34 tkr. Budget har varit väl anpassad till både elevantalet och elevernas behov. Löpande uppföljning har därtill skapat goda förutsättningar i verksamhetens ekonomistyrning.

Elevhälsan

Elevhälsans budget år 2018 är 29 177 tkr. Det ekonomiska utfallet för året blev 29 341 tkr. Elevhälsan visar därför en negativ avvikelse mot budget på 165 tkr. Underskottet omfattar central elevhälsa, kommunalt aktivitetsansvar, ungdomsmottagning.

Avvikelsen förklaras av lägre personalkostnader med 898 tkr på grund av två vakanta platser under del av 2018 samt lägre kostnader med 201 tkr för förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial till följd av färre inköp. Köp av platser har varit 353 tkr lägre än budget. Det finns ett ökat behov av riktat verksamhetsstöd till flera av kommunens grundskolor, vilket 2018 resulterat i en negativ budgetavvikelse med 1 242 tkr. Intäkterna är även 374 tkr lägre än budget till följd av uteblivna statsbidrag.

År 2017 redovisade elevhälsan en positiv avvikelse på 590 tkr.

Flerspråkighet

Verksamheten flerspråkighet omfattar köp av modersmålsundervisning och studiehjälp för barn och elever från förskola upp till gymnasienivå dels från Salems kommuns Centrum för flerspråkighet (CFF) och dels från externa förskole- och skolenheter.

Budget år 2018 för är 10 437 tkr. Det ekonomiska utfallet för året blev 8 774 tkr, vilket medfört en positiv avvikelse mot budget på 1 662 tkr. Intäkterna är 484 tkr högre än budget till följd av ökade bidrag från Migrationsverket samtidigt som kostnaderna är 1 178 tkr lägre. Kostnadsminskningar beror på färre antal köpta platser och lägre kostnader för bland annat centrum för flerspråkighet.

År 2017 visade verksamheten en positiv avvikelse med 553 tkr.

Kulturskolan

Kulturskolans budget år 2018 är 4 517 tkr. Det ekonomiska utfallet för året blev 4 553 tkr, vilket medfört en negativ avvikelse mot budget på 37 tkr. Intäkterna är 92 tkr lägre än budget och kostnaderna 56 tkr lägre. Personalkostnaderna understiger budget med 328 tkr samtidigt som köp av utbildningsplatser överstiger budget med 144 tkr. Övriga kostnader överstiger budget med totalt 85 tkr och omfattar bland annat obudgeterade STIM-avgifter och utbildningskostnader. Intäkterna avviker till följd av att kulturskolans bidrag inte är periodiserade i enlighet med budget.

År 2017 visade Kulturskolan en negativ budgetavvikelse på 23 tkr.

Gymnasieverksamheten

Gymnasieverksamhetens budget år 2018 för är 67 985 tkr. Det ekonomiska utfallet för året blev 65 304 tkr, vilket medfört en positiv avvikelse mot budget på 2 681 tkr. Intäkterna blev 3 193 tkr högre än budget samtidigt som kostnaderna blev 512 tkr högre.

År 2017 visade gymnasiet ett positiv budgetavvikelse på 1 108 tkr.

Gymnasiet centralt (positiv avvikelse 3 021 tkr)

Den positiva budgetavvikelsen för gymnasiet centralt kan förklaras av:

Ökade bidrag från Migrationsverket med 1 094 tkr respektive ytterligare 459 tkr avsett för språkintröduktion (SPRINT). Ökade intäkter för sålda platser med 109 tkr. Lägre kostnader till följd av färre köpta platser utanför kommunen motsvarande 512 tkr. Lägre kostnader till Rönninge gymnasium med 774 tkr.

Gymnasium, kommunal enhet (negativ avvikelse 340 tkr)

Rönninge gymnasium har under året lämnat en negativ avvikelse mot budget på 340 tkr. Intäkterna har varit 1 618 tkr högre än budget och kostnaderna 1 958 tkr högre. Personalkostnader har överstigit budget med 689 tkr samtidigt som kostnader för köp av utbildningsplatser varit 648 tkr lägre. Den negativa avvikelsen mot budget är hänförlig till skolans övriga verksamhetskostnader, bland annat inköp av läromedel. Därutöver ambitionen att erbjuda varje elev möjligheten att disponera över en egen dator, en satsning som inte återfinns i 2018 års budget.

Vuxenutbildningen

Budget år 2018 för vuxenutbildningen är 8 273 tkr. Det ekonomiska utfallet för året blev 7 597 tkr, vilket medfört en positiv avvikelse mot budget på 676 tkr. Intäkterna blev 660 tkr högre än budget och kostnaderna blev 16 tkr lägre än budget. Förändringen i bidrag omfattas av ökade medel från Migrationsverket för SFI-utbildning. Vuxenutbildningens elevantal har emellertid inte ökat i beräknad omfattning, vilket gjort att kostnaderna inte blivit så höga som väntat.

I Bokslutet 2017 visade vuxenutbildningen en negativ avvikelse på 62 tkr.

Investeringar

Barn- och utbildningsnämndens beviljade investeringsmedel 2018 uppgår till totalt 3200 tkr. Utöver dessa har BoU beviljats 968 tkr ur den kammungemensamma arbetsmiljöpotten.

670 tkr av medlen för ny- och återanskaffning av inventarier är överförda från 2017 och avser renovering av Rönninge skolas hemkunskapssal och Gammelgårdens skärmtak. Ytterligare 1600 tkr anslogs 2018 för inventarier respektive 930 tkr för verksamhetsanpassningar och köksmaskiner.

Utav barn- och utbildningsnämndens medel för ny- och återanskaffning av inventarier har 1600 tkr av de totalt 2270 tkr utnyttjats (1600 + 670). Av de 930 tkr för verksamhetsanpassning och köksmaskiner har allt utom 60 tkr utnyttjats. Ur arbetsmiljöpotten har allt utom 40 tkr utnyttjats.

Åskning om överföring av investeringsmedel till 2019

670 tkr ur potten 2018 för ny- och återanskaffning av inventarier önskas föras över till 2019. Medlen är avsedda för inventarier till Rönninge skolas hemkunskapssal och solskydd till tre förskolor. Investeringarna har av resursskäl inte kunnat genomföras 2018. Vad gäller Rönninge skolas inventarieinköp har de inte kunnat genomföras under 2018 pga. den pågående renoveringen i hemkunskapssalen. Men förvaltningen ser att de 670 tkr är fortsatt nödvändiga för att kunna köpa in inventarier och solskydd för att kunna bedriva undervisning och för att kunna garantera förskolebarnens säkerhet.

Ytterligare investeringar berör barn- och utbildningsverksamheterna 2018 men dessa ligger som anslag inom miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen (MSB) och kommunstyrelseförvaltningen (KSF). Det åligger därför respektive ansvarig nämnd att äska om att föra över eventuella outnyttjade medel från 2018 till 2019.

Följande investeringar berör barn- och utbildningsnämnden under åren 2018-2020, men ligger som anslag inom MSB och KS:

- Ombyggnad av kök på Skogsängsgården och Toredalsgården
- Ombyggnation av lokaler i Salemskolan
- Inventarier till; temporära skollokaler, ny förskola i Södra Hallsta, ny grundskola Fågelsången, Fågelsångens idrottshall
- Beslutsstödsapplikation Hypergene
- Utbyggnad WiFi
- Lärplattor till förskolan

Verksamhetsredogörelse

Verksamhetsbeskrivning

Målgrupper

Barn och utbildningsförvaltningen i Salems kommun erbjuder omsorg, utbildning och uppföljning för barn och ungdomar i åldrarna 1-20 år.

Insatser och utbud

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för följande verksamheter: förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, sfi, samhällsorientering, elevhälsa och kulturskola.

Antal tjänster

Antal tillsvidareanställda inom barn- och utbildningsförvaltningen per januari 2019 var 479 personer och medelåldern bland dessa var 46,5 år. Av de tillsvidareanställda var 79 % kvinnor.

Året som gått

Uppföljning av omvärldsanalys

I omvärldsanalysen inför verksamhetsåret 2018 beskrevs ett antal utmaningar för den svenska skolan, utmaningar som också återfinns i Salem. Det handlar om brist på tydlig styrning av skolan, bristande likvärdighet, ökande barn- och elevkullar, ökande antal barn och elever med särskilda behov samt lärarbrist. Dessa utmaningar har Salems barn- och utbildningsverksamhet behövs förhålla sig till under 2018, vilket beskrivs närmare i nedanstående rubriker.

Styrning och ledning

Ett av barn- och utbildningsnämndens tre fokusområden är styrning- och ledningsprocessen på alla nivåer och under 2018 har detta område getts stort utrymme. I början av 2018 gav Skolinspektionen återföring till Salem som huvudman om att vi behöver förbättra det systematiska kvalitetsarbetet, främst genom att utveckla våra analyser på både enhets- och huvudmannanivå samt utvärdera vårt arbete utifrån de effekter vi eftersöker i utvecklingsarbetet. Den nya förvaltningschefen och den nästintill helt nya staben för 2018 har under året utgått från Skolinspektionens kritik och förbättrat rutinerna kring det systematiska kvalitetsarbetet. Förvaltningen har tydligare börjat efterfråga analys av enheternas resultat, ställt krav på dokumentation och gett stöd i form av analysfrågor, tätare avstämningar med enheterna och kompetensutveckling framgångsfaktorer för det systematiska kvalitetsarbetet.

Likvärdighet

När det gäller bristande likvärdighet i den svenska skolan finns det skillnader även i Salem, även om de inte är lika stora som i vissa delar av länet eller riket. Genom Salems socioekonomiska resursfördelning samt det statliga bidraget för likvärdig skola har Salem lyckats jämna ut skillnader i kunskapsresultat mellan skolorna. Vid projekteringen av den nya grundskolan finns en strategi kring att skolan förläggs geografiskt på ett sådant sätt att elever med olika bakgrund kan mötas och skolans profil kan stärka möjligheterna för elever från olika delar av kommunen att integreras.

Tillgång till skolplatser

Bristen på lokaler och trångboddhet i kommunens skolor har under 2018 börjat bli påtaglig. I dagsläget har både Rönninge skola, Nytorpsskolan och Skogsängsskolan fullt i nästan alla klasser och har mycket svårt att ta emot nya elever. Bristen på skolplatser har lett till att många föräldrar väljer skola utanför kommunen. Detta är mest påtagligt i kommunal Salem där en ökande andel av eleverna i årskurs 4-9 söker sig till skolor utanför kommunalen. Barn- och utbildningsförvaltningen ser detta som ett tydligt tecken på att kommunen i dagsläget inte kan tillgodose behovet av skolplatser i kommunal Salem. Men med den nya grundskolan som planeras kommer behovet av skolplatser att tillgodoses och vi förväntar oss en rejäl ökning av nyttjandegraden i årskurserna 4-9 i kommunal Salem.

Barn i behov av särskilt stöd

Barn i behov av särskilt stöd är också ett av nämndens tre fokusområden. I syfte att bland annat bättre möta utmaningarna kring barn i behov av särskilt stöd genomfördes våren 2018 en kartläggning av den centrala elevhälsans arbete. Kartläggningen gav ett antal förslag på åtgärder för att arbetet ytterligare ska stärkas utifrån kvalitet, samverkan, kompetens och likvärdighet. Centrala elevhälsan (numera Stöd- och utvecklingsenheten) har utifrån åtgärdsförslagen redan genomfört en rad förändringar under hösten 2018 som t.ex. ett förenklat ansökningsförfarande av ekonomisk och annat stöd från enheten, regelbunden närvaro vid förskolorna och skolornas elevhälsamöten samt att de börjat revidera riktlinjerna för elevhälsoarbetet.

Fr.o.m. läsåret 18/19 infördes också ett nytt journalsystem inklusive elevakter som ger skolorna större möjligheter att på ett säkert sätt samarbeta kring dokumentationen av elevärenden. Systemet möjliggör för skolorna att få en helhetsbild av elevärenden då systemet inkluderar elevhälsans olika insatser och dessutom dokumentation av kränkande behandling och mobbning.

Läraryrket

Läraryrket är även den fortsatta en stor utmaning, som förvaltningen och alla enheter arbetar aktivt för att klara av. Efter en granskning av Skolinspektionen våren 2017 fick Salem i uppdrag att utveckla sitt strategiska arbete med kompetensförsörjning vad gäller pedagogisk personal. Förvaltningen har under 2018 tagit fram en kompetensförsörjningsstrategi innehållande ett antal aktiviteter som kommer utveckla och kvalitetssäkra kompetensförsörjningens alla delar på alla nivåer i organisationen. Barn- och utbildningsförvaltningen har nu en långsiktig plan innehållande nulägesbeskrivning, identifiering av och prioritering bland utvecklingsområden, val av insatser och aktiviteter som ska följa upp och utvärderas årligen.

Under 2018 beslutade den politiska majoriteten att göra lärarlönelyftet permanent, samt att kommunen tillföra ytterligare kommunala medel utöver det statliga lyftet för att bredda lärarlönesatsningen även till vissa lärare som inte tidigare fått del av lärarlönelyftet.

Förvaltningen har under året synliggjort Salems förskolor och skolor som attraktiv arbetsplats för lärarstudenter. Bland annat genom ett nära samarbete med Södertörns högskola och deras lärarutbildning i form av CPU - centrum för professionsutveckling där Salem tagit emot ett stort antal blivande förskollärare och lärare under deras verksamhetsförlagda utbildning (VFU). Det samarbetet utvecklas under 2019 till att också omfatta grundskolans lägre årskurser f-3, från att nu gälla förskolan och gymnasiet. Samarbetet ger oss stora möjligheter att säkerställa att nya lärare lär känna kommunens utbildningsverksamhet och förhoppningsvis vill börja arbeta hos oss efter genomförd utbildning.

I arbetet med att ytterligare stärka lärarnas arbetsmiljö har förvaltningen också arbetat fram ett gemensamt årshjul för det systematiska arbetsmiljöarbetet tillsammans med de fackliga organisationerna. Det ska verka som en stödjande struktur och bidra till likvärdighet mellan enheterna. En översyn av mål- och uppdragsbeskrivningar för lärare och förskollärare med tillhörande lönekriterier har också tagits fram under 2018 och ska införas under 2019.

Undervisningens utveckling och kvalitet

Undervisningens utveckling och kvalitet är det tredje av nämndens fokusområden.

Förskolorna har under 2018 fortsatt satsa på handledning av personalen av Per Bernemyr från Reggio Emilia institutet. Handledningen stödjer förskolornas projekterande arbetssätt och satsningen har utökats till fler pedagoger under 2018.

Kompetensutvecklingsinsatsen Undervisningslyftet har nu genomförts under 1,5 år av totalt 2 år. Under vårterminen 2019 äger de två sista träffarna med forskaren Ann S. Pihlgren, skolledningar och förstelärare rum. De sista modulerna i Undervisningslyftet syftar till att identifiera olika sätt för lärarna (och skolorna) att fortsätta och att fördjupa sitt utvecklingsarbete. I maj kommer en större uppföljning och utvärdering att göras av hur lärarna förändrat sitt arbete i klassrummet mot bakgrund av undervisningslyftets innehåll, samt vilka effekter man kunnat se av dessa förändringar i elevernas lärande.

Förvaltningen har under året tagit ett tydligt grepp kring att utveckla kvalitén i fritidshemmen. Fritidshemsnätverket med representanter från alla kommunala grundskolor har återaktiverats och haft ett flertal möten där fokus legat på att utveckla pedagogiken och kvalitén i undervisningen. Fritidshemspersonalen har för första gången deltagit i kommungemensamma studiedagar och fått fortbildning i läroplanen för fritidshem och hur man skapar pedagogiska planeringar kopplade till denna. En gemensam fortbildningsinsats, Leda fritidshemmet, har under hösten påbörjats för skolledarna och fortsätter under 2019.

Digitaliseringsstrategin för Salems kommun är klar och enheterna arbetar med handlingsplaner för att implementera strategin. Skolorna har ökat sin datortäthet genom en 1:1 satsning, dvs. ett it-verktyg per en elev.

Säbyskolan och Skogsängsskolan har tagit fram riktade handlingsplaner för ökade kunskapsresultat.

Ny grundskola

Under året har förvaltningen arbetat med projekteringen av en ny grundskola i området Fågelsången. Skolan kommer att vara enparallellig i årskurs 1-3 och tvåparallellig i årskurs 4-9 och kommer också inrymma särskola och särskilda undervisningsgrupper. De första åren kommer ett våningsplan anpassas för förskoleverksamhet om 6 avdelningar och en kapacitet på 110 barn. I arbetet med kravspecifikation, planlösning, specialsalar och övriga funktioner har synpunkter inhämtats från pedagoger och chefer inom respektive område. Målet är att skolan ska stå klar höstterminen 2021.

Utvecklingsarbete inom Kulturskolan

Kulturskolan har under 2018 haft en bredare och mer utåtriktad verksamhet än tidigare år. Med Kulturskolebidraget från Statens kulturråd har Kulturskolan under 2018 startat, utvecklat och bedrivit en rad nya verksamheter som har nått ut till nya målgrupper av barn och ungdomar i Salems kommun. Exempel på nya målgrupper som skolan nått via de nya verksamheterna är barn med funktionsnedsättningar, barn bosatta i socioekonomiskt svaga områden, små barn 1-5 år, ungdomar 16-18 år och flickor inom bandverksamheten. Arbetet kommer fortsätta under 2019 då Salem beviljats bidrag även detta år för att nå nya målgrupper. Däremot är det ännu osäkert om bidraget kommer kvarstå under 2020.

Under början av 2019 förväntas kommunfullmäktige besluta om en sänkning av Kulturskolans avgifter. Detta kommer marknadsföras i olika kanaler och förväntas få gynnsam effekt på elevantalet i Kulturskolans ordinarie kurser.

Utvecklingsarbete inom Vuxenutbildningen

From 1 juli 2018 ingår Salems vuxenutbildning i en auktorisation med gymnasial vuxenutbildning och sfi tillsammans med Botkyrka, Huddinge, Södertälje och Nykvarn, Vux5. Antalet auktoriserade leverantörer uppgår till 17 i december 2018.

Vid Skolinspektionens tillsyn fick Salem kritik för bristande informationsinsatser av Särskild utbildning för vuxna (sär vux). För att rekrytera elever har olika insatser därför gjorts under året. Rektor har haft informationsträff med personal vid dagliga verksamheter och möjliga intresserade elever samt träff med handläggare på LSS-myndigheten.

Samverkan med Arbetsförmedlingen är mycket viktig i arbetet med personer inom Etableringsprogrammet. Under hösten har rektor för vuxenutbildningen tillsammans med tjänstemän från socialförvaltningen haft återkommande möten med chefer och handläggare på Arbetsförmedlingen. För att ge nyanlända möjlighet till arbetslivserfarenheter anställdes också ett femtontal personer under året i extratjänster inom vård och förskola. Det har överlag fallit ut mycket väl och majoriteten av personerna i extratjänst har som mål att utbilda sig inom det område som de arbetar i. Det som efterfrågas av elever inom sfi är praktik och i och med att extratjänsterna försvinner ur den statliga budgeten förväntas efterfrågan på praktik istället att öka under 2019 och framåt.

Framåtblick

Vision och mål

Barn- och utbildningsförvaltningen har visionen att Salems kommun ska vara Sveriges bästa skolkommun 2025.

För att nå visionen, barn- och utbildningsnämndens tio mål och de nationella målen måste vi säkra att vi arbetar långsiktigt och med tydlig riktning inom de utvecklingsområden som identifierats av verksamheterna, förvaltningen och nämnden tillsammans.

Barn- och utbildningsförvaltningens strategier för att nå målen - tre fokusområden och fyra utvecklingsområden.

Strategier ska stärka och stödja verksamheternas utveckling så att barn och elever når sin fulla kunskapspotential i enlighet med läroplaner och kursplaner. Strategierna består huvudsakligen av tre fokusområden som togs fram 2016 och kompletteras av fyra utvecklingsområden som tagits fram under 2018. Respektive enhet arbetar i sin tur systematiskt med kvaliteten med olika förbättringsområden på respektive enhet.

Nämndens tre fokusområden kvarstår:

- Undervisningens utveckling och kvalitet
- Förmågan att ta hand om barn och elever i behov av särskilt stöd
- Styrnings- och ledningsprocessen på alla nivåer

Dessa kompletteras med fyra utvecklingsområden:

- Pedagogiskt ledarskap
- Kvalitet i undervisningen
- Lärande organisation
- Mål- och resultatstyrning

Aktiviteter för att nå målen:

De aktiviteter som kommer att genomföras 2019 inom de tre fokusområdena och de fyra utvecklingsområdena beskrivs utförligt i barn- och utbildningsnämndens mål och budget för verksamhetsår 2019 som antogs i nämnden december 2018.

I korthet kommer Salems förskolor arbeta vidare i samarbete med Reggio Emilia institutet kring ökad kvalitet i undervisningen och utveckling av förskolornas lärmiljöer även under 2019.

Vi fortsätter också vårt arbete med forskaren Ann S Pihlgren när det gäller det så kallade "Undervisningslyftet" - ett arbete för att säkra högre kvalitet i undervisningen för alla lärare inom grundskola och gymnasieskola under ledning av våra förstelärare.

Ett aktivt arbete med att stärka skolornas arbete med trygghet och studiero kommer också bedrivas under 2019, bland annat genom stöd- och utvecklingsenhetens ökade närvaro på skolenheterna och satsningar på ledarskap i klassrummet som en framgångsfaktor för ökad studiero.

Barn- och utbildningsförvaltningen ska också fortsätta med att driva flertalet nätverk, bland annat för fritidshemspersonal samt lärare i förskoleklass för gemensamt erfarenhetsutbyte och utveckling av verksamheten.

Under läsåret 2018/19 genomför vi två gemensamma kompetensutvecklingsdagar för all personal inom våra verksamheter, en dag har genomförts under höstterminen och en planeras för vårterminen.

Ett fortsatt utvecklingsarbete kommer bedrivas inom det systematiska kvalitetsarbetet (SKA) för alla verksamheter och på alla nivåer. Förvaltningen har tillsammans med rektorerna konkretiserat vad som avses med ett gott pedagogiskt ledarskap och en hög kvalitet i undervisningen i form av ett antal kvalitetsindikatorer. Detta för att vi ska veta vad vi i Salem menar med dessa utvecklingsområden, och för att kunna följa upp arbetet på enheterna utifrån de kriterierna samt underlätta självskattning. Kriterier för en lärande organisation och en god mål- och resultatstyrning ska också tas fram.

Övriga planer som styr verksamhetsutvecklingen under 2019 är barn- och utbildningsförvaltningens Digitaliseringsstrategi och Kompetensförsörjningsstrategi.

Socialnämnden

Nämndens ordförande: Elisabeth Bovin-Exner (M)

Årsbokslut 2018

Vision

Salem är den nära kommunen. Här är det bra att växa upp och bo under hela livet. Det är nära till naturen, nära till goda kommunikationer, nära dialog mellan boende och alla som arbetar för dem. Vi tar tillvara den lilla kommunens fördelar, skapar god miljö och trygghet med kvalitet och stabil ekonomi.

Våra främsta kännetecken är skolor med bra resultat och trivsel, aktiva småföretag, ett berikande föreningsliv och en välfärd där ingen lämnas utanför. Samarbete, tillgänglighet, engagemang och nytänkande är värdeord för kommunens arbete.

Medborgare - Perspektiv

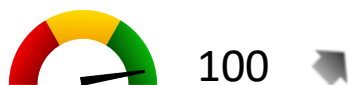
1. Kommunens övergripande mål - Tillgänglighet

Salems kommun ska tillvarata den lilla kommunens fördelar för att med närhet, tillgänglighet och effektivitet skapa förtroende.

Socialnämnden - Hemmaplanslösningar

Målbekrivning

Socialnämnden ska öka andelen stöd och insatser som ges på hemmaplan med fortsatt god kvalitet.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Soc - Kvalitet	85 %	92 %	45%	●
soc Stöd på hemmaplan	10 %	6.5 %	55%	●

Måluppföljning

Öppenvården har genomgående bra resultat

Socialnämnden - Tillgänglighet

Målbekrivning

Socialnämndens verksamheter ska vara synliga, tillgängliga och ha ett gott bemötande.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Soc - Gott bemötande - Brukare	85.1 %	81 %	20%	●
Soc - Synlighet	85.1 %	0 %	20%	●
Soc - Tillgänglighet - Upplevd tillgänglighet av brukare	75 %	64 %	20%	●
Soc - Tillgänglighet telefon	90 %	80 %	10%	●
Soc - Tillgänglighet, e-post	90 %	90 %	10%	●
soc Ett gott bemötande hemtjänst	85.1 %	97 %	10%	●
soc Ett gott bemötande särskild boende	85.1 %	89 %	10%	●

Målluppföljning

Bättre resultat förra året

2. Kommunens övergripande mål - Trygghet

Salem ska vara en av Sveriges tryggaste kommuner med en välfärdsservice över genomsnittet i Stockholms län.

Socialnämndens mål - Välfärdsservice

Målbeskrivning

Socialnämndens verksamheter ger genom att ha individen i fokus en välfärdsservice över genomsnittet.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Soc - Delaktighet-planering av insatser	80 %	80 %	15%	●
soc Delaktighet brukarundersökningar exkl ÄO	80 %	81 %	15%	●
soc Delaktighet hemtjänst	78 %	90 %	10%	●
soc Delaktighet särskilt boende	64.2 %	71 %	10%	●
soc Inflytande hemtjänst	60 %	71 %	15%	●
soc Inflytande särskilt boende	73.1 %	90 %	15%	●
soc Självförsörjning	60 %	82 %	20%	●

Målluppföljning

Alla mål uppnådda

Socialnämndens mål - Välfärdsteknik

Målbeskrivning

Socialnämndens verksamheter arbetar med välfärdsteknik inom vård och omsorg för ökad trygghet och självständighet.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Soc - Tillsyn via vårdensor	25 %	3 %	20%	●
soc Användande av digital teknik som aktivitet och stimulans	80 %	80 %	20%	●
soc Användandet av digital teknik som hjälpmedel	80 %	80 %	20%	●
soc Mobil dokumentation	80 %	50 %	40%	●

Målluppföljning

Införandet av mobil dokumentation har införts i en av de två utpekade verksamheterna. Vårdensorer används idag till en av 32 brukare med natttillsyn.

Miljö - Perspektiv

5. Kommunens övergripande mål - Hållbar miljö

Salems kommun ska ta sitt ansvar för utvecklingen mot en allt mer hållbar miljö.

Socialnämnden - Hållbar miljö

Målbekrivning

Socialnämndens verksamheter ska alltid beakta miljöperspektivet och agera miljömedvetet.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
soc Bensinförbrukning/brukare-klient	15	5.29	35%	●
soc Ekologiska livsmedel	30 %	20 %	35%	●
soc Matsvinn	2	1	30%	●

Målluppföljning

Andelen ekologiska livsmedel fortsatt låg. Matsvinnet har ökat utfallet 2018 var 109 kg/person i vård-och omsorgsboende medan målet för 2018 var på 103,9 kg/person.

Socialnämndens mål - Hållbar livsmiljö

Målbekrivning

Socialnämndens verksamheter verkar för en hållbar livsmiljö genom digitala tjänster som sparar transporter och papper

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
soc papperförbrukning	279839	285000	50%	●
Soc Samordnade vårdplaneringar och uppföljningar via videokonferens 2018	61	15	50%	●

Målluppföljning

Andel vårdplaneringar via videokonferens ej uppnådd.

Medarbetare - Perspektiv

7. Kommunens övergripande mål - Attraktiv arbetsgivare

Salems kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Socialnämnden- Attraktiv arbetsgivare

Målbeskrivning

Socialnämnden ska vara en attraktiv, framåt och nytänkande arbetsgivare. Den ska kännetecknas av delaktighet, engagemang med en individualiserad syn på medarbetaren.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Soc - Delaktighet-personal	71 %	77 %	50%	●
Soc -Medarbetarskap-personal	81 %	86.6 %	50%	●

Måluppföljning

Mål uppnått med god marginal

Socialnämndens mål - Attraktiv arbetsgivare

Målbeskrivning

Socialförvaltningen ska vara en attraktiv, framåt och nytänkande arbetsgivare. Den ska kännetecknas av delaktighet, engagemang och en individualiserad syn på medarbetaren.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Personal - Hållbart-Medarbetar-Engagemang (HME)	75	78.1	70%	●
Soc Avgångar all personal	9.5 %	9.3 %	15%	●
Soc Avgångar sjuksköterskor	9.5 %	16.2 %	5%	●
Soc Avgångar socialsekreterare	9.5 %	11 %	5%	●
Soc Avgångar undersköterskor	9.5 %	12.3 %	5%	●

Måluppföljning

Sjukfrånvaron har minskat, men andelen avgångar för de utsatta yrkesgrupperna har ökat..

Socialnämndens mål - Attraktiv arbetsplats

Målbeskrivning

Socialförvaltningen ska vara en attraktiv arbetsplats

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Personal - Hållbart-Medarbetar-Engagemang (HME)	75	78.1	100%	●

Ekonomi - Perspektiv

9. Kommunens övergripande mål - Stabil ekonomi

Salems kommun ska ha en stabil ekonomi.

Socialnämndens mål - Ekonomi i balans

Målbeskrivning

Socialnämnden ska uppvisa en ekonomi i balans.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Ekonomi - Följer budget	100 %	103.4 %	100%	●

Måluppföljning

Positivt utfall - återsökningar Migrationsverket

Socialnämndens mål - Prognossäkerhet

Målbeskrivning

Socialnämnden ska uppvisa en hög prognossäkerhet gällande årets resultat.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Ekonomi - Prognossäkerhet	100 %	101.2 %	100%	●

Måluppföljning

Kostnadsutfall överstiger marsprognos

Socialnämnden - Stabil ekonomi

Målbeskrivning

Socialnämnden ska vara kostnadsmedveten, ha regelbunden uppföljning och arbeta med långsiktig strategi för hållbar ekonomi.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Soc - Uppföljning av kostnader, socialnämnd	4	4	50%	●
Soc Uppföljning av kostnader, utskott 2018	9	9	50%	●

Måluppföljning

Uppföljning kontinuerligt till nämnden och nämndens utskott

Ekonomisk översikt

Resultaträkning, drift, konto, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
3 - Intäkter	116 396	69 710	101 486	31 776	-14 909
9 - Interna intäkter	58 743	51 117	54 703	3 586	-4 040
INTÄKTER	175 138	120 827	156 189	35 361	-18 949
4 - Kostnader/Utgifter	-86 438	-86 863	-88 415	-1 552	-1 976
5 - Kostnader för arbetskraft	-231 490	-230 446	-232 627	-2 181	-1 137
6 - Övr verksamhetskostnader	-13 211	-12 638	-13 235	-598	-24
7 - Övr verksamhetskostnader	-12 100	-8 782	-17 411	-8 629	-5 311
8 - Finansiella intäkter och kostnader	-15	-1	-11	-10	4
9 - Interna kostnader	-68 771	-53 531	-67 475	-13 944	1 296
KOSTNADER	-412 025	-392 260	-419 175	-26 915	-7 149
Totalt	-236 887	-271 433	-262 986	8 447	-26 099

Resultaträkning, drift, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
700 - Socialnämnd	-929	-828	-984	-156	-55
710 - Socialförvaltning centralt	-7 711	-7 984	-9 475	-1 490	-1 763
711.. Individ och Familjeomsorg	-30 942	-55 223	-42 011	13 211	-11 069
713 - Äldreomsorg	-76 692	-81 581	-81 225	356	-4 533
714 - Funktionsnedsättning	-39 841	-41 583	-41 085	499	-1 243
715 - Myndighetsenheten	-80 771	-84 234	-88 206	-3 973	-7 435
Soc nämnd	-236 887	-271 433	-262 986	8 447	-26 099

Resultaträkning, investeringar, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
710 - Socialförvaltning centralt	-750	-1 034	-653	381	97
711.. Individ och Familjeomsorg			0	0	0
713 - Äldreomsorg	-358	-1 478	-175	1 303	183
714 - Funktionsnedsättning	-27	-113	-41	72	-14
Soc nämnd	-1 135	-2 625	-869	1 756	266

Ekonomisk redogörelse

Årsbokslut 2018

Soc gemensamt - 1 490 tkr: Underskottet härrör från IT-kostnader såsom licenser och dataprogram.

Myndighetsenheten

Myndighetens avvikelse gentemot budget utgör - 3 972 tkr.

Personal

Till följd av hög personalomsättning har externa konsulter anlåtats för att kunna arbeta rättssäkert och kunna hålla utredningstiden. Utfallet överskred budget med 1 041 tkr.

Äldreomsorg - Myndighetsenheten

Äldreomsorgen visar ett underskott på - 3 597 tkr gentemot budget.

Verksamheten består utav:

Hemtjänst - 4 738 tkr: Budgetunderskottet härrör från ej genomförda besparingar. Tänka besparingar var minskning av städ- och tvätt insatser samt att trygg och säker hemgång har startats upp under året vilket medför ökad kostnad. Genom insatsen trygg och säker har många somatiska brukare valt att vänta med att ansöka om särskilt boende, vilket är en orsak till överskottet + 3 900 tkr för särskilt boende. Ytterligare en orsak är att färre externa platser har behövt köpas.

Korttidsboende - 1 800 tkr: Fler externa demensplaceringar har behövts göras då det saknats kommunala demensplatser korttids.

LSS - Myndighetsenheten

LSS visade ett resultat gentemot budget på + 967 tkr.

LSS består utav:

Vuxna boende + 3 029 tkr: Överskottet härrör från en brukare som tidigare har omfattats av LSS men som nu tillhör SoL. Färre nya beslut än väntat gällande gruppboende har fattats vilket påverkar resultatet.

Personlig assistans vuxen/barn - 2 725 tkr: Ökning av antal inflyttade personer med ökat vårdbehov genererar ett underskott.

Daglig verksamhet (DV) LSS externt och internt köp och övriga insatser + 667 tkr: Kostnader blev mindre än budgeterat på grund av mindre externa köp.

Insatser funktionsnedsättning ej LSS, socialpsykiatri - Myndighetsenheten

Särskilt boende annat boende - 933 tkr: Orsak till underskottet är en ny placering från Familjeenheten (familjehem) samt ökat antal brukare.

Individ- och familjeomsorgen

Individ och familjeomsorgen avvikelse gentemot budget utgör + 13 211 tkr.

Individ och familjeomsorgen består utav:

Barn och familj + 13 306 tkr: Överskottet beror främst på erhållna retroaktiva ersättningar från Migrationsverket för ensamkommande barn som uppgick till +9 401 tkr. Därutöver har antalet dygn i heldygnsvård blivit färre än planerat, främst på grund av att öppna insatser beviljats till barn och familjer i stället för långvariga heldygnsplaceringar. Detta i kombination med skyddsplaneringar och nätverksarbete har gjort att verksamheten kunnat erbjuda vård på hemmaplan i stor utsträckning. Beslutade heldygnsplaceringar har heller inte behövt fortgå hela året, vilket medfört en totalt lägre kostnad. En dyr beviljad HVB placering påbörjades sent på året och kommer främst att belasta 2019 års budget.

Arbete och försörjning - 95 tkr: Arbetsmarknadsenheten visar ett överskott som beror till största del på att vakanta tjänster som inte tillsattes.

Vuxnenhetens underskott beror främst på hyror i etableringsboenden och tolkkostnader.

Försörjningsstödet visar på ett underskott. Största delen härrör från kompletterande försörjningsstöd.

Funktionsnedsättning

Verksamhet funktionsnedsättning avvikelse gentemot budget utgör + 499 tkr.

Vilhelmsdalsvägens gruppboende + 870 tkr: Överskottet beror dels på avflytt av brukare med stort vårdbehov, dels på att en ny boende flyttade in först i mitten av september. Verksamheten har haft vakanta tjänster under året.

Vattentornets korttidshem + 150 tkr: Överskottet beror på att några gäster ha valt att ha uppehåll under hösten.

Skyttorpspaviljongens dagliga verksamhet + 70 tkr. Orsaken till det är minskade personalkostnader.

Gläntan + 200 tkr: Orsaken till det är minskade personalkostnader.

Mobila teamet + 70 tkr: Orsaken till det beror minskade personalkostnader.

Personlig assistans - 538 tkr: Orsaken till underskottet är främst övertalighet av 4 assistenter på grund av ett avslutat ärende med många timmar.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens avvikelse gentemot budget utgör + 356 tkr.

Avvikelsen beror delvis på att den planerade öppningen av en avdelning på Söderby Park som var planerad till hösten 2018 blev uppskjuten till januari 2019, därav ett överskott mot budget på 2 473 tkr.

Hemtjänst - 1 272 tkr: Avvikelsen beror bland annat på för höga personalkostnader, ersättning för hemtjänsttimmar helger, röda dagar samt kväll. Ökade kostnader för larm då full ersättning inte erhålls för alla utryckningar.

Hälsa- och sjukvårdsenheten -842 tkr: Underskottet beror till största del på ökade personalkostnader på grund av köp från bemanningsföretag.

Salarp - 1 117 tkr: Underskottet beror till stor del av ökade vårdkrävande boenden som krävt extra personal. Inköp av arbetskläder och reparationer har kostat mer än budgeterat.

Skönviksgården + 420 tkr och *Söderby park* + 2 850 tkr:

Enheterna har minskade personalkostnader. En avdelning på Söderby Park som var planerad till hösten 2018 blev uppskjuten till januari 2019, därav ett överskott mot budget på 2 473 tkr.

Säbyhemmet/Näckrosen + 158 tkr: Överskottet beror på minskade personalkostnader.

Salarps kök - 521 tkr: Underskottet beror dels på anlitande av bemanningsföretag, dels på inköp av ekologiska varor samt svenskt nötkött. Reparationskostnader och underhåll av maskiner har överstigit budget.

Investeringar 2018

Investeringsbudgeten 2018 är 2 625 tkr. Utfallet blev 869 tkr.

Ny- och återanskaffning av inventarier 669 tkr.

Inventarier till vattentornet 41 tkr.

Möbler till nytt säbo 159 tkr.

Verksamhetsredogörelse

Socialnämnden

Socialnämnden leder och ansvarar för verksamheten inom följande områden: Individ- och familjeomsorgen, äldreomsorg, den kommunala hälso- och sjukvården, omsorgen om personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning, arbetslösa, riksfärdtjänsten samt anhörigstöd. Socialnämnden fullgör också de skyldigheter som kommunen ålagts i tobakslagen, alkohollagen och skuldsaneringslagen.

Verksamheten är organiserad i fem verksamhetsområden: Äldreomsorg, Arbete och försörjning, Barn och familj, Myndighetsenhet samt Enheten för särskilt stöd.

Myndigheten

Myndighetsenheten tar emot ansökningar/anmälningar, utreder, bedömer och fattar beslut om enskildas behov av och rätt till stöd enligt SoL inom äldreomsorgen eller stöd/insatser enligt SoL/LSS inom funktionshinderomsorgen. Fattar beslut om avgifter för äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning. Utreder behov av färdtjänst samt utreder och fattar beslut om Riksfärdtjänst. Myndighetsenheten har 1 verksamhetschef och 10 årsarbetare.

Äldreomsorg: Andelen äldre med behov av omfattande hemtjänst eller behov av särskilt boende väntas öka stadigt under de närmaste åren. Ökat behov av fler platser på särskilt boende med inriktning mot demens, samt ökad efterfrågan av att placera personer med psykiatrisk problematik framöver.

Funktionsnedsättning: Andelen yngre som diagnostiseras med neuropsykiatriska diagnoser ökar. Detta ställer krav på att kommunens verksamheter måste förbereda sig på ökande omfattning av insatser för denna målgrupp. En utmaning ligger i att utveckla verksamheten att passa målgruppen bättre. Som exempel kan nämnas daglig verksamhet och mellanformer mellan sådan verksamhet och arbetsmarknadsåtgärder. Även verksamheter som boendestöd, sociala kontrakt samt serviceboenden enligt LSS förväntas öka under de närmaste åren.

För biståndshandläggarna innebär socialstyrelsens nya strukturerade behovsorienterade arbetssätt, IBIC, en ökad rättssäkerhet. Det innebär även en kvalitetshöjning då verksamheten kan följas upp både utifrån individnivå, enhetsnivå samt på en övergripande nivå för kommunen.

Framåtblick

Biståndshandläggarnas roll kommer att förändras dels utifrån förändrade målgrupper och dels utifrån Socialstyrelsens nya metod att utreda, besluta samt följa upp stöd/insatser, IBIC. När det gäller våra målgrupper konstateras en ökad andel individer som har en neuropsykiatrisk diagnos, inte bara barn utan även vuxna. Ny målgrupp är även äldre som utvecklar en demens som kan liknas vid att ha en neuropsykiatrisk diagnos. Detta ställer krav på biståndshandläggarnas kunskaper om utredning och hur dessa individer ska mötas upp utifrån deras behov av stöd och insatser. I och med att verksamheten har gått in i Socialstyrelsens arbete med nationellt fackspråk får biståndshandläggare ett nytt utrednings- och bedömningsstätt.

Under de kommande åren ses ett behov av att utöka platser inom bostad med särskild service LSS. Nytt gruppboende, LSS, beräknas vara klart 2022. Individer som har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som behöver stöd i vardagen har ökat, även yngre individer. Daglig verksamhet enligt LSS har behov av att hitta nya inriktningar samt utöka sina platser då en ökad mängd ungdomar som slutar skolan de kommande åren.

Behovet av särskilt boende för äldre är tillgodosett inom kommunens egna regi de kommande åren. Psykiatrisk inriktning på särskilt boende kommer att efterfrågas.

Individ- och familjeomsorg

Under 2018 har verksamhetens påbörjat arbetet med att införliva Barnkonventionen som blir lag 2020, samt arbetat med införlivandet av den nya lagen "Våld i nära relationer" som träder i kraft 2019-07-01 och 2020-01-01. Detta arbete har bl a skett via workshops, utbildningar och att i samverkan utveckla nya arbetsmetoder i komplicerade ärenden. Verksamheten är bl a aktiv FOU, Origo och både Arbetsmarknadsenheten och Vuxenenheten ingår i KNUT (kommunalt nätverk för utveckling.)

En ökning har skett av öppenvårdens pågående behandlingsärenden som under 2018 har ökat jämfört med 2017.

Arbetsmarknadsenheten har haft 102 pågående ärenden under året. Av UPIS deltagare har 31 avslutats under 2018 varav 74% gått vidare till arbete eller studier. Remitteringarna till Arbetsmarknadsenheten ökade under slutet av 2018 och 2019 kommer 152 st personer att vara inskrivna vid årets början.

Vuxenenheten har under 2018 erbjudit samhällsinformation och stöd till integration till nyanlända flyktingar i kommunen. Genom projekt "Praktisk etablering" har Vuxenenheten erbjudit insatser som tex

" Språkvän" och " Mat och prat", i syfte att öka ny etablerades kontakt med civilsamhället och öka möjligheterna till snabbare integration.

Familjeenheten har arbetat med myndighetsutövning och utredningar i samband med våld i nära relation, vanvård, föräldrar med bristande omsorgsförmåga eller att barnet hade ett normbrytande beteende. Antalet ensamkommande flyktingbarn/unga vuxna uppgick till 60 st. Antalet ärenden på familjeenheten ligger kvar på en konstant nivå jämfört med 2017. De Familjerättsliga ärendena uppgår till 51 vårdnad-boende-umgängesärende samt 148 faderskap/föräldraskap, vilket innebär en minskning i antalet vårdnad-boende-umgängesutredningar och adoptionsutredningar jämfört med 2017. Antalet faderskap/föräldraskap har dock ökat.

Vuxenenheten har handlagt 471 ärenden under 2018, vilket är en ökning jämfört med 2017. Ökningen gäller främst handläggningen av försörjningsstöd och handläggning och bosättning av etableringsflyktingar och KVOT flyktingar i Salem.

Med målsättningen att skapa trygghet i Salem så startade Socialförvaltningen projekt "Social fältassistenter" i samverkan med Kultur och fritidsförvaltningen och Barn och utbildningsförvaltningen. Projektet "Socialfältassistenter" arbetar med målsättningen att öka tryggheten i Salem, att söka upp ungdomar i riskmiljöer/riskzon för ett normbrytande beteende, söka upp unga med psykisk ohälsa och att tillsammans med ungdomarna arbeta för prosociala aktiviteter och att stödja och länka vidare till andra nödvändiga vårdinsatser. Projektet startade i september 2018 och kommer att pågå två år.

Öppenvården har under 2018 kompetensutvecklat personalen ytterligare för att kunna ge stöd och behandling till våldsutövare. Detta utvecklingsarbete kommer att fortgå under 2019. Projekt " Familjebehandling i hemmet" permanentas 2019.

Individ och familjeomsorgen har endast tagit emot 2 ensamkommande barn under 2018. Mottagandet har varit lågt både 2017 och 2018 och de barn som Individ och familjeomsorgen tagit emot tidigare år håller på att bli unga vuxna. Därmed har också behovet av HVB platser för ensamkommande barn minskat kraftigt. Verksamheten påbörjade därför avvecklingen av Tallåsen som HVB hem under hösten 2018.

Vuxenenheten har under 2018 tagit emot 40 etableringsflyktingar för bosättning. Av dessa är 14 st kvotflyktingar. Under året har Vuxenenheten haft 30 st pågående etableringsärenden.

Den psykiska ohälsan bland barn, unga och vuxna har varit fortsatt hög i Salem under 2018, vilket bl a framgår av Stockholmsenkäten och framförallt i mötet med barn och unga på Familjeenheten, Öppenvården och Arbetsmarknadsenheten. För att möta behoven har enheterna inom verksamheten kontinuerligt arbetat för att så tidigt som möjligt ge insatser samt arbetat med förebyggande insatser.

Antalet ärenden som har aktualiserats pga av våld i nära relation, vanvård har varit högt fortsatt högt 2018 och till följd av detta så har Familjeenheten beslutat om heldygnsplacering av 18 barn/ ungdomar 2018 (varav 3 är pågående sk. uppväxtplaceringar). Vid årets slut var 8 barn/unga heldygnsplacerade (exklusive ensamkommande barn och unga vuxna). Antalet biståndsbedömda öppenvårdsinsatser 2018 var 132 st varav 69 i egen regi. Familjeenheten har under 2018 inlett utredning på 142 barn och unga pga av "våld i nära relation".

Vuxenenheten har under året handlagt 7 ärenden där de erbjudit behandlingsinsatser till våldsutsatta på hemmaplan och har skyddsplacerat 11 personer.

Öppenvården har arbetat med behandling både i placeringsärenden och öppna ärenden. Individ och familjeomsorgen har påbörjat arbetet med att ytterligare anpassa både arbetsmetoder, behandling och stöd i arbetet till personer som lever med " våld i nära relation". Bl a har Öppenvårdens personal utbildats för att kunna ge behandling åt unga våldsutövare samt påbörjat arbetet för att kunna erbjuda behandling till vuxna förövare.

Samtliga enheter inom Individ och familjeomsorgen har frågat klienter om "våld i nära relation förekommer". Detta främst hos de myndighetsutövande enheterna i samband med utredningarna, men även på utföreheterna i enskilda samtal. Personalen på HVB hem /stödboende har fått utbildning, haft ämnet levande på personalforum för att sedan kunna vägleda de ungdomar/ unga vuxna som bor på boendet.

Arbetsmarknadsenheten har under året utökat sin verksamhet med att erbjuda Bosökeri.

Bosökeriverksamheten har framförallt arbetat med att stödja ensamkommande unga vuxna som planerar att flytta från stödboende/familjehem i samband med att de närmar sig 20 år, men även med att ge stöd år vuxna med psykisk ohälsa och etableringsflyktingar i deras bosökeri.

Framåtblick

Verksamhetens kommer att intensifiera arbetet med att i alla delar kunna ge skydd och stöd till våldsutsatta, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, samt att tidigt upptäcka våld för att kunna ge behandling till våldsutövare och på så sätt få stopp på våldet. Forskning visar att barn och unga som vuxit

upp med våld i nära relation är riskgrupper för bl a gängkriminalitet.

Den psykiska ohälsan gör att många unga vuxna inte kommer in i Vuxenlivet och att både försörjning och möjlighet till att klara av eget boende fördröjs. Genom stödboende verksamhet i kombination med ex Arbetsmarknadsenhetens insatser är målsättningen att kunna erbjuda insatser som i samverkan ska leda till att individerna ska uppnå självförsörjning.

Arbetsförmedlingen beslutade 2018-12-20 att sluta bevilja vissa insatser till de som står långt från arbetsmarknaden, i kombination med att de inte kommer att delta i olika samverkansprojekt kring ex integration. Detta gör att kommunerna får ett större ansvar för målgrupperna utan att statliga resurser tillsatts. Det finns stor risk för att kostnadsökningar i kommunen.

Funktionsnedsättning

Verksamheten är delaktiga i två projekt Carpe som är kompetenshöjande och DigIt som erbjuder kompetenshöjande i digitala hjälpmedel. Inom verksamhetsområdet har det bildats en mixad arbetsgrupp (digit grupp) som lär nytt och delar med sig av sina erfarenheter, resultatet redovisades för enhetscheferna under hösten. Det gruppen redovisade var framtagna appar som kan användas som hjälpmedel ute i grupperna och till enskilda brukare. Under året har verksamheten arbetat med delaktighetsslinga i en grupp, detta för att få fram vad brukarna har för önskemål och framförallt att vara delaktiga i sitt eget liv. Verksamheten kommer att fortsätta med fler grupper under 2019.

All personal inom VF har gått och kommer att gå Google utbildning, detta genom DigIt projektet.

Boendestödsenheterna har fått många fler insatser ca 10-15 personer har tillkommit under året, många med mer komplexa behov.

Enheten har också påbörjat med mobilapp för social dokumentation i Treserva ute i grupperna. Idag dokumenterar alla grupper i Treserva appen.

Bostad med särskild service har utökats med en servicebostad under året utifrån nytillkomna brukare och behov.

Korttidshemmet Vattentornet har 30 barn och ungdomar med olika beslut på dygn eller enbart eftermiddagar och kvällar. Under sommaren anordnade enheten två stycken läger ett för barn och ett för ungdomar. Personerna själva var med och planerade tillsammans med personalen vart dom skulle åka och vilka aktiviteter de skulle göra.

Framåtblick

Tillse boendesituationen för LSS-boende. Brist på arbetstillfällen till den som skulle klara enklare arbetsuppgifter. Utmaning gällande fritidsaktiviteter för målgruppen. Efterfrågan avseende avlastning på helger beräknas öka.

Äldreomsorg

Hemtjänst: Hemtjänstpersonalen har under hösten börjat dokumentera i mobilen hemma hos kund det kommer genomföras fullt ut av alla medarbetare under våren 2019. Personalen kan nu på plats genomföra social dokumentation vilket innebär delaktighet och trygghet för kund.

Hälso- och sjukvårdsenheten: Under 2017/2018 har HSE haft en stor omorganisation.

Dementeamet har under 2018 arbetat med utbildning och har utbildat totalt 36st BPSD-administratörer (Beteendemässiga och Psykiska Symptom vid Demens). Dementeamet har också kontinuerligt följt upp BPSD-registreringar och handlett i dessa registreringar.

Salarp: Ökad vårdtyngd. De palliativa ombuden har träffats kontinuerligt under året och på demensenheterna har det utförts BPSD-insatser med stöd från dementeamet.

Skönviksgården/Söderby Park: Dementeam som startade 2018 på HSE har varit till stor hjälp för medarbetarna om hur de ska bemöta våra kunder. Arbetet med BPSD registreringar har påbörjats.

Den planerade öppningen av en ny demensenhet på Söderby Park som var planerad till hösten 2018 blir uppskjuten till januari 2019.

Säbyhemmet: De palliativa ombuden har träffats kontinuerligt under året och på demens enheterna har det utförts BPSD-insatser med stöd från dementeamet.

Dagverksamheten Näckrosen har haft ca. 25 gäster dagligen måndag -fredag.

Under 2018 har hemtjänst arbetat och tagit fram en rutin tillsammans med Myndighet och Salems vårdcentral hur de ska arbeta med trygg och säker hemgång.

Salarp's kök: Enheten har under året planerat, tillagat och levererat ca.95 000 portioner till äldreomsorgens verksamheter.

De har under året utvecklat menyerna för att använda säsongernas och ekologiska varor i möjligaste mån. Maten tillagas från grunden. Förrätter har införts på helgen och aptitretare som serveras varje dag innan lunch. I Januari lade vi ut transporter på extern leverantör.

Framåtblick

Verksamheten kommer att fortsätta arbetet med välfärdsteknologi. En satsning på flera boendeformer såsom senior- och trygghetsboenden. Verksamheten strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare med karriärmöjligheter för vårdpersonalen.

Internkontroll

1. Lönerapport UA
2. Avtalstrohet: Målet är inte uppnått. En handlingsplan ska upprättas.
3. Attestförteckning UA
4. Systematiskt arbetsmiljöarbete: Avsaknad av skyddsombud inom förvaltningen.
5. Uppdatering av webben: Målet har inte uppfyllts på grund av fördröjning vid nyanställningar.
6. Verkställighet av beslut: Förvaltningen strävar efter att alla gynnande beslut ska verkställas.
7. Intäkts- och bidragsflöden UA
8. Intäkts- och bidragsflöden UA
9. Lex Sarah UA
10. Lex Maria UA
11. Klagomål- och synpunkter UA
12. Sjukfrånvaro UA
13. Tillbud och arbetsskada UA

Överförmyndarnämnd

Nämndens ordförande: Gunny Jörlén (C)

Årsbokslut 2018

Vision

Salem är den nära kommunen. Här är det bra att växa upp och bo under hela livet. Det är nära till naturen, nära till goda kommunikationer, nära dialog mellan boende och alla som arbetar för dem. Vi tar tillvara den lilla kommunens fördelar, skapar god miljö och trygghet med kvalitet och stabil ekonomi.

Våra främsta kännetecken är skolor med bra resultat och trivsel, aktiva småföretag, ett berikande föreningsliv och en välfärd där ingen lämnas utanför. Samarbete, tillgänglighet, engagemang och nytänkande är värdeord för kommunens arbete.

Ekonomi - Perspektiv

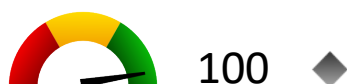
9. Kommunens övergripande mål - Stabil ekonomi

Salems kommun ska ha en stabil ekonomi.

Överförmyndarnämnden-Ekonomiska resultat

Målbekrivning

Överförmyndarnämndens ekonomiska resultat ska följa fastställd budget.

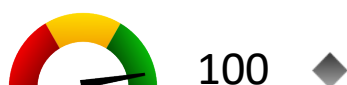

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Ekonomi - Följer budget	100 %	116.6 %	100%	●

Överförmyndarnämnden-Prognossäkerhet

Målbekrivning

Överförmyndarnämnden ska uppvisa en hög prognossäkerhet gällande årets resultat.

Indikator/Indikatorer	Indikatormålvärde	Utfall	Vikt	Värdering
Ekonomi - Prognossäkerhet	100 %	116.6 %	100%	●

Ekonomisk översikt

Resultaträkning, drift, konto, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
3 - Intäkter	782	200	126	-74	-656
9 - Interna intäkter	53	0	240	240	186
INTÄKTER	836	200	366	166	-470
5 - Kostnader för arbetskraft	-1 745	-1 202	-1 162	40	583
6 - Övr verksamhetskostnader	-11	-8	-6	2	5
7 - Övr verksamhetskostnader	-105	-48	-80	-32	25
KOSTNADER	-1 861	-1 258	-1 248	10	613
Totalt	-1 025	-1 058	-882	176	143

Resultaträkning, drift, ansvar, tkr

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
9200 - Överförmyndaren nämnd	-173	-155	-167	-12	6
9211 - Överförmyndare handläggare	-852	-903	-715	188	137
92 Överförmyndarnämnden	-1 025	-1 058	-882	176	143

Resultaträkning, investeringar, ansvar, tkr

Ekonomisk redogörelse

Drift:

Överförmyndaren visar ca 175 tkr. plus avvikelse mot årsbudget.

Verksamheten har fått en del intäkter från migrationsverket samt intern från social förvaltningen som ersättning till olika typ kostnader, vilket gjorde en positiv avvikelse på intäktssidan (ca 166 tkr).

På kostnadssidan finns även en liten plus på ca.10 tkr. Kostnaderna för arvoden till ställföreträdarna är nämndens största kostnad. Ett normalarvode till en ställföreträdare är ca 11 tkr brutto per år samt 896 kr i kostnadsersättning per år. Arvodet styrs av prisbasbeloppet.

Investering:

Det finns inga investeringsbudget.

Revisorer

Ordförande: Håkan Dahlström (S)

Årsbokslut 2018

Vision

Salem är den nära kommunen. Här är det bra att växa upp och bo under hela livet. Det är nära till naturen, nära till goda kommunikationer, nära dialog mellan boende och alla som arbetar för dem. Vi tar tillvara den lilla kommunens fördelar, skapar god miljö och trygghet med kvalitet och stabil ekonomi.

Våra främsta kännetecken är skolor med bra resultat och trivsel, aktiva småföretag, ett berikande föreningsliv och en välfärd där ingen lämnas utanför. Samarbete, tillgänglighet, engagemang och nytänkande är värdeord för kommunens arbete.

Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige har valt sex ordinarie revisorer. Revisorerna sammanträder minst 5 gånger per år samt har ett längre sammanträde vid slutrevisionen. Vidare sker överläggningar med kommunfullmäktiges presidium, kommunstyrelsen och andra nämnder. Möten hålls också löpande med ledande tjänstemän. Revisorerna fortbildar sig bl.a. genom utbildningsinsatser, deltagande i seminarier, konferenser och erfarenhetsutbyten med andra kommuner.

Revisorerna biträds av sakkunniga i granskningsarbetet. Uppdraget omfattar biträde vid revisionsplanering samt granskning och bedömning av den kommunala verksamheten och av kommunens delårsbokslut och årsredovisning i enlighet med kommunallagen och god revisionssed. Uppdraget beskrivs i ett särskilt uppdragsavtal. Revisorerna anlitar själva sakkunniga och styr deras uppdrag. Från och med 1 juni 2015 biträds kommunens revisorer av KPMG.

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen årligen granska all verksamhet inom nämndernas verksamhetsområden. De ska pröva om verksamheten har utövats på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt (verksamhetsrevision). Vidare ska revisorerna granska om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig (redovisningsrevision).

Revisionen är ett kommunaldemokratiskt kontrollorgan, som arbetar på fullmäktiges uppdrag. I och med detta är målgruppen kommunens invånare. Den övergripande målsättningen med arbetet är att genom revision främja ändamålsenlighet, effektivitet, rättvisande räkenskaper och god intern kontroll.

Utifrån övergripande målsättning samt genomförd väsentlighets- och riskanalys utarbetas en årlig revisionsplan som innehåller olika projekt. Den årliga revisionsplanen fastställs i dialog med kommunfullmäktiges presidium, som representerar våra uppdragsgivare. Revisorerna har under detta verksamhetsår arbetat i enlighet med beslutad revisionsplan 2018.

Perspektiv - Ekonomi

9 Övergripande mål - Stabil ekonomi

Salems kommun ska ha en stabil ekonomi.

Övergripande mål: Ekonomiska resultat

Revisorernas resultat ska följa fastställd budget.

Indikator/Indikatorer	Mål	Utfall
Ekonomi - Följer budget	100%	106,89%

Definition: Ekonomi – Följer budget

Ekonomi i balans definieras som att kommunens/nämnds/enhets resultat följer budget. Kommunens/nämndens/enhetens helårsresultat i förhållande till budget. Följs upp av nämnd/enhet. Siffrorna finns att hämta via årsredovisningen. Avvikelsen mellan budget och utfall ska divideras med budget.

Övergripande mål: Prognossäkerhet

Revisorerna ska uppvisa en hög prognossäkerhet gällande årets resultat.

Indikator/Indikatorer	Mål	Utfall
Ekonomi - Prognossäkerhet	100%	106,89%

Definition: Ekonomi – Prognossäkerhet

Hög prognossäkerhet definieras som att kommunens/nämndens/enhetens helårsprognos första kvartalet stämmer med årsbokslut. (Utfall minus prognos delat med budgeterad summa nettokostnader).

Ekonomisk översikt

Resultaträkning, drift, konto, tkr.

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
5 - Kostnader för arbetskraft	-121	-151	-84	67	37
6 - Övr verksamhetskostnader		-1	-22	-21	-22
7 - Övr verksamhetskostnader	-390	-499	-500	-1	-110
9 - Interna kostnader	-3	-2	-2	0	1
KOSTNADER	-514	-653	-608	45	-95
Totalt	-514	-653	-608	45	-95

Resultaträkning, drift, ansvar, tkr.

	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse budget	Avvikelse föreg år
910 - Revision nämnd	-121	-153	-107	46	15
911 - Revision Handläggning	-393	-500	-502	-2	-109
91 - Revisorsnämnd	-514	-653	-608	45	-95

Ekonomiska förutsättningar

Revisionsarbetet prioriteras och utförs inom den ekonomiska ram som Kommunfullmäktige årligen fastställer. Revisorsnämndens budget ram (drift) för år 2018 är -653 tkr.

Kommentar

Årsbokslut 2018

Driftbudgeten

Årets resultat har avslutats med ett överskott på ca 45 tkr. Detta är framförallt pga. lägre arvodeskostnader till de förtroendevalda revisorerna.

Årets verksamheter/Insatser

Revisorerna har arbetat i enlighet med revisionsplan 2018. Genomförda granskningar ligger i kostnadsintervallet 60 – 100 tkr.

Följande fyra verksamhetsrevisioner har genomförts inom revisionsplanen för 2018:

Bygg- och miljönämndens tillsyn av avloppslösningar och avfallshantering

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunen har en ändamålsenlig organisation och planering för att tillse att kommunens viktiga vattendrag skyddas mot föroreningar och har åtgärdsplaner för att ständigt förbättra kvaliteten.

Syftet var även att granska vilka styrmedel kommunen har gällande genomförande av förbättringar och hur det säkerställs att beslut efterlevs (utdömda viten och kontroller)?

Vi bedömde att i flera fall har förenklad delegation av bygglov hanterats av enskilda tjänstemän, som i många fall (enligt uppgiftslämnare) bryter mot områdesbestämmelser i Dånviken.

Vi bedömde att det fanns en diskrepans mellan behovsutredning rörande miljötillsynen och kommunens tillsynsplan motsvarande ca en tjänst. Detta medför att prioriteringar måste göras av arbetsuppgifter och enskilda ärenden kan dra ut på tiden.

Bygg- och miljöenheten upplever att de har personalbrist på miljösidan vilket får till följd att många handlingsstyrda ärenden är pågående men drar ut på tiden till avslut.

Vi har inte kunnat verifiera att ärenden kring enskilda avloppslösningar eller dumpning av avfall har hanterats felaktigt av nämnden.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderade vi Bygg- och miljönämnden att:

- Överväga utifrån behovsutredningen huruvida bygg- och miljöenheten har tillräckliga resurser för att fullgöra sitt uppdrag på ett skyndsamt och rättssäkert sätt.
- Fortsätta gå igenom rutiner och processbeskrivningar för att stämma med förändrad lagstiftning inom området.
- För nämndbeslut som rör miljöbalken och Länsstyrelsens strandskydd inte kan ske på delegation. En stark rekommendation är att enskild tjänsteman måste påvisa för den beslutande nämnden, alternativt ordförande, att beslutet har fått ändrade förutsättningar att det kan ske på delegation.

Kommunens hantering av arbetsgivarfrågor

Det övergripande syftet med projektet var att granska om Kommunstyrelse och nämnder styr och följer upp att kommunen uppfyller sitt arbetsgivaransvar med fokus på arbetsmiljö och sjukfrånvaro.

Vår granskning visade att Kommunstyrelsen och nämnderna styr arbetsgivarfrågorna genom att bryta ned fullmäktiges övergripande mål till nämndsmål. Uppföljning av arbetsgivarfrågorna görs genom bland annat uppföljning av måluppfyllelse i delårsrapport och årsredovisningen, personalredovisning i årsredovisningen och rapportering av resultat av medarbetarenkäter.

Enligt vår bedömning är den politiska ansvarsfördelningen otydlig avseende arbetsgivaransvaret då det finns omnämnt i barn- och utbildningsnämndens reglemente men inte i övriga nämnders reglementen. Vi förutsätter dock att detta kommer att klargöras i den revidering som pågår av reglementen och delegationsordningar. Vi ser som positivt att

förtroendevalda har fått arbetsmiljöutbildning samt tillgång till information om arbetsgivaransvaret på kommunens intranät.

Sammanfattningsvis kunde vi konstatera att kommunen i huvudsak har en tillfredsställande styrning och uppföljning av arbetsgivarfrågorna.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderade vi Kommunstyrelsen och nämnderna att:

- Ta initiativ till att det i reglementen och övriga styrdokument förtydligas var det politiska arbetsgivaransvaret ligger.
- Ta fram kostnaderna för sjukfrånvaron i kommunen minst en gång om året. Vi anser att dessa beräkningar minst bör innehålla kostnader för sjuklön, intjänad semester och pension.
- Fastslå att avslutningssamtal är obligatoriskt för chefen att genomföra och att ta fram en rutin för att följa upp att de verkligen genomförs.
- Följa upp resultatet av avslutningssamtal för att kunna dra slutsatser och vidta åtgärder till följd av resultatet. Vi ser här som en fördel om det vid analys och åtgärder också finns en koppling till resultatet av medarbetarundersökningar.

Förtroendekänsliga poster

Syftet med granskningen var att bedöma om den interna kontrollen avseende hanteringen av förtroendekänsliga poster i kommunen är tillräcklig.

Granskningen visade att kommunens attestreglemente inte innehåller en beskrivning av attestgången för verifikat som avser förtroendekänsliga poster. Kommunen har dock tagit fram en policy med riktlinjer för representation och personalförmåner som ska upp för beslut i Kommunfullmäktige.

Vidare visade vår genomgång av utbetalningar på brister i hantering och kontering av kostnader för förtroendekänsliga poster. En övergripande iakttagelse i samband med genomgången var att det för majoriteten av verifikaten saknas ett komplett och samlat underlag. Detta resulterar i att handläggare på ekonomienheten i samband med kontroller måste rekvirera kompletterande uppgifter från ansvarig nämnd/förvaltning.

Det har även framkommit att det föreligger andra brister i redovisning då utbetalningar i vissa fall felkonteras och bokförs på fel kostnadskonto. Vidare kan vi konstatera att det förekommit felaktigt momsavdrag i samband med redovisning av extern- och intern representation.

Utifrån granskningsresultatet var vår bedömning att det interna kontrollarbete kommunen bedriver inte är tillräckligt och behöver förstärkas. För att åtgärda de brister som framkommit behöver kommunens tillämpningsanvisningar göras kända i verksamheterna och efterlevas.

Inköp och upphandling

Granskningen syftade till att granska om berörd styrelse eller nämnd utövat tillräcklig intern kontroll vad gäller inköp och upphandling.

Utöver de krav som ställs i Lagen om Offentlig upphandling (LOU) regleras kommunens inköp och upphandling av de krav och riktlinjer som ingår i kommunens upphandlingspolicy. Policyn omfattar även riktlinjer som ska beaktas vid direktupphandling. Som komplement till policyn har kommunens planeringsstrateg tagit fram en rutin för direktupphandlingar som ska

implementeras i verksamheterna under 2019. Upphandlingspolicyn finns på kommunens intranät vilket innebär att medarbetare på ett enkelt sätt kan tillgodogöra sig informationen i policyn. Vidare har kommunen anordnat fortbildningar inom området i syfte att öka kompetensen om upphandling och inköp.

Vi bedömde dock att det finns möjlighet till utveckling vad gäller det strategiska arbetet med inköp. Som ett led i att utveckla arbetet bedömer vi att det bör finnas en inköbspolicy-strategi i kommunen, någon sådan policy finns inte idag. Strategin bör utgå från verksamhetsmålen och fungera som en vägvisare för arbetet.

Enligt vår bedömning är ett ytterligare utvecklingsområde att i allt högre grad samordna flera upphandlingar i syfte att minska administrationen. Detta ligger i linje med kommunens upphandlingspolicy av vilken framgår att samverkan med andra kommuner och kommunala bolag ska eftersträvas i upphandlingsverksamheten.

Egenkontroller av området sker dels i det dagliga arbetet, dels i arbetet med internkontroll. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen gör, utöver detta, kontinuerliga kontroller av att upphandlingar sker enligt gällande rutin och dokumenteras. För att stärka den interna kontrollen vid inköp och upphandling bedömer vi att samtliga förvaltningar bör tillämpa liknande kontroller.

Kommunens inköps- och upphandlingsprocess följs upp regelbundet av både tjänstemän och politiker. I synnerhet är det kommunens avtalstrohet som är föremål för systematisk uppföljning. Uppföljningen dokumenteras även i rapporter från Telge Inköp. Utifrån vad som framkommit i granskningen bedömer vi dock att dessa rapporter inte ger en fullständig korrekt bild av kommunens avtalstrohet.

Som en del i uppdraget har vi granskat två upphandlingsprocesser. I samband med granskningen har vi efterfrågat dokumentation som berör dessa upphandlingar. Trots assistans från kommunen har det inte varit möjligt för oss att rekvirera all nödvändig dokumentation för att kunna följa utvalda upphandlingsprocesser. Vi konstaterar således att det saknas en *samlad* dokumentation av samtliga upphandlingar. Vi ser det som en brist att det inte varit möjligt att följa upp väsentliga delar i upphandlingsprocessen.

Vår sammanfattande revisionella bedömning var att berörd nämnd i huvudsak har utövat tillräcklig intern kontroll vad gäller inköp och upphandling.

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderade vi Kommunstyrelsen att:

- Tillse att en inköpsstrategi upprättas.
- Tillse att det genomförs kontinuerliga kontroller av att upphandlingar sker enligt gällande rutin och dokumenteras.
- Tillse att det finns en samlad dokumentation av genomförda upphandlingar och att dokumentationen är tillräcklig för att motivera kommunens beslut under upphandlingarnas samtliga skeden.

Framåtblick

I detta sammanhang vill vi lyfta fram det faktum att revisionens omfattning och inriktning till en del styrs av centralt fattade beslut, såsom överföring av verksamhet från landsting till kommun, förändringar i lagstiftning (kommunallag och speciallagstiftning) m m. En ny kommunallag gäller från den 1 januari 2018. En ny lag om kommunal bokföring och redovisning gäller från den 1 januari 2019.

Verksamhetsstatistik	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antal granskningar	7	7	7	7	5	6
Därav verksamhetsrevision (VR)	4	4	4	4	3	4
Därav redovisningsrevision (RR)	3	3	3	3	2	2